

Justitieutskottets betänkande 2021/22:JuU29

Terrorism

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden om terrorism, bl.a. med hänvisning till pågående utrednings- och beredningsarbete.

I betänkandet finns totalt 18 reservationer (M, SD, KD, L, MP).

Betänkandet innehåller också fem särskilda yttranden (M, SD, C, KD, L).

Behandlade förslag

Cirka 50 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Utskottets överväganden	7
Förebyggande arbete	7
Förbud mot organisationer	18
Återvändare	23
Offentlig uppmaning till och utbildning för terrorism	26
Finansiering av terrorism	31
Motioner som bereds förenklat	36
Reservationer	37
1. Samverkan mellan myndigheter, punkt 1 (M)	37
2. Kunskap och vägledning för arbetet mot extremism, punkt 2 (M, L)	37
3. CVE:s arbete mot våldsbejakande extremism, punkt 3 (M, L, MP)	38
4. Förebyggande arbete på lokal nivå, punkt 4 (L)	38
5. Nationellt avhoppprogram, punkt 5 (MP)	39
6. Säkerhetspolisens tillgång till Migrationsverkets asylsystem, punkt 7 (SD)	40
7. Utländskt ägande i svensk infrastruktur, punkt 8 (KD, MP)	40
8. Förbud mot terroristorganisationer, punkt 9 (MP)	41
9. Deltagande i våldsbejakande organisationer, punkt 10 (M, SD, KD)	41
10. Deltagande i rasistiska organisationer, punkt 11 (M)	42
11. Kartläggning av återvändare, punkt 12 (M, L)	42
12. Brottsutredning av återvändare, punkt 13 (L)	43
13. Häktning av återvändare, punkt 14 (SD)	43
14. Barn till personer som reser till ett annat land för terrorism, punkt 15 (KD, L)	44
15. Anskaffande och innehav av terroristbrottsinstruktioner, punkt 17 (M, KD)	45
16. Propaganda för terrorism, punkt 18 (M, SD, KD)	45
17. EU-gemensam lista på hatpredikanter, punkt 19 (M)	46
18. Myndigheters kapacitet att förhindra finansiering av terrorism, punkt 20 (MP)	46
Särskilda yttranden	48
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 21 (M)	48
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 21 (SD)	48
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 21 (C)	48
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 21 (KD)	48
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 21 (L)	48
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	49
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22	49
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	54

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Förebyggande arbete

1. Samverkan mellan myndigheter

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3636 av Niklas Wykman m.fl. (M) yrkande 3 och

2021/22:3783 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 11.

Reservation 1 (M)

2. Kunskap och vägledning för arbetet mot extremism

Riksdagen avslår motion

2021/22:3984 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 2.

Reservation 2 (M, L)

3. CVE:s arbete mot våldsbejakande extremism

Riksdagen avslår motion

2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 42.

Reservation 3 (M, L, MP)

4. Förebyggande arbete på lokal nivå

Riksdagen avslår motion

2021/22:3984 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 15.

Reservation 4 (L)

5. Nationellt avhoppprogram

Riksdagen avslår motion

2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 43.

Reservation 5 (MP)

6. Säkerhetspolisens resurser

Riksdagen avslår motion

2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 39.

7. Säkerhetspolisens tillgång till Migrationsverkets asylsystem

Riksdagen avslår motion

2021/22:2526 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 19.

Reservation 6 (SD)

8. Utländskt ägande i svensk infrastruktur

Riksdagen avslår motion

2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 12.

Reservation 7 (KD, MP)

*Deltagande i organisationer***9. Förbud mot terroristorganisationer**

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:297 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1 och

2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 40.

Reservation 8 (MP)

10. Deltagande i våldsbejakande organisationer

Riksdagen avslår motion

2021/22:3783 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3.

Reservation 9 (M, SD, KD)

11. Deltagande i rasistiska organisationer

Riksdagen avslår motion

2021/22:3793 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 10.

Reservation 10 (M)

*Återvändare***12. Kartläggning av återvändare**

Riksdagen avslår motion

2021/22:3783 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 14.

Reservation 11 (M, L)

13. Brottsutredning av återvändare

Riksdagen avslår motion

2021/22:3984 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 13.

Reservation 12 (L)

14. Häktning av återvändare

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:297 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 2 och

2021/22:2526 av Adam Martinen m.fl. (SD) yrkande 18.

Reservation 13 (SD)

15. Barn till personer som reser till ett annat land för terrorism

Riksdagen avslår motion

2021/22:3984 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 16.

Reservation 14 (KD, L)

16. Indraget stöd vid deltagande i krig

Riksdagen avslår motion

2021/22:3136 av Ann-Sofie Lifvenhage (M).

*Offentlig uppmaning till och utbildning för terrorism***17. Anskaffande och innehav av terroristbrottsinstruktioner**

Riksdagen avslår motion

2021/22:3783 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 10.

*Reservation 15 (M, KD)***18. Propaganda för terrorism**

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2526 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 12 och

2021/22:3783 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 9.

*Reservation 16 (M, SD, KD)***19. EU-gemensam lista på hatpredikanter**

Riksdagen avslår motion

2021/22:3789 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 6.

*Reservation 17 (M)**Finansiering av terrorism***20. Myndigheters kapacitet att förhindra finansiering av terrorism**

Riksdagen avslår motion

2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 41.

*Reservation 18 (MP)**Förenklad beredning***21. Motioner som bereds förenklad**

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 19 maj 2022

På justitieutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Andreas Carlson (KD), Johan Forssell (M), Louise Meijer (M), Adam Marttinen (SD), Maria Strömkvist (S), Linda Westerlund Snecker (V), Ellen Juntti (M), Katja Nyberg (SD), Gustaf Lantz (S), Carina Ödebrink (S), Juno Blom (L), Tobias Andersson (SD), Martin Marmgren (MP), Ingemar Kihlström (KD), Anna Wallentheim (S) och Malin Björk (C).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ca 50 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22. Motionsyrkandena rör terrorism och handlar om bl.a. förebyggande arbete, återvändare och finansiering av terrorism. Yrkandena finns i bilaga 1. Av dessa yrkanden behandlas 29 förenklat eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden. Dessa yrkanden finns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Förebyggande arbete

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. samverkan mellan myndigheter, förebyggande arbete på lokal nivå, Säkerhetspolisens resurser och utländskt ägande i svensk infrastruktur.

Jämför reservation 1 (M), 2 (M, L), 3 (M, L, MP), 4 (L), 5 (MP), 6 (SD) och 7 (KD, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:3636 av Niklas Wykman m.fl. (M) yrkande 3 begärs att Polismyndigheten, Tullverket och Kronofogdemyndigheten ska få ett tydligt uppdrag att löpande samverka och genomföra gemensamma kontroller för att bekämpa terrorism och kriminalitet.

I kommittémotion 2021/22:3783 Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 11 begärs att en ny typ av nationell samordningsfunktion införs för att stärka samordningen mellan Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten och Migrationsverket i ärenden som rör terrorism. Motionärerna uppger att uppgiften i första hand ska vara att se till att säkerställa att potentiella terrorister inte får uppehållstillstånd eller medborgarskap och att tidigare meddelade uppehållstillstånd återkallas.

Johan Pehrson m.fl. (L) begär i kommittémotion 2021/22:3984 yrkande 2 att Center mot våldsbejakande extremism får i uppdrag att ta fram kunskap och vägledning för arbetet mot extremism när det överlappar annan brottslighet, i synnerhet organiserad brottslighet och hedersrelaterat våld och förtryck.

I kommittémotion 2021/22:4197 Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 42 begärs att arbetet inom Center mot våldsbejakande extremism ska stärkas. Motionärerna anser att centret bör få en mer central operativ roll.

Johan Pehrson m.fl. (L) begär i kommittémotion 2021/22:3984 yrkande 15 att det brottsförebyggande arbetet på lokal nivå ska förstärkas. Det ökade informationsutbyte som blev möjligt genom den lagändring som trädde i kraft den 1 augusti 2020 behöver följas upp genom en översyn av arbets sätt så att t.ex. kommunens lokala samordnare på ett effektivt sätt blir delaktiga i samarbetet med Säkerhetspolisen och polisen.

I kommittémotion 2021/22:4197 Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 43 begärs att ett nationellt program för att underlätta avhopp från extremist-rörelser införs.

I samma motion yrkande 39 begärs att Säkerhetspolisen ska ha de resurser och få ta del av de verktyg som krävs för att hindra terrorism.

Adam Marttinen m.fl. (SD) begär i kommittémotion 2021/22:2526 yrkande 19 att Säkerhetspolisen ska ges direkttillgång till Migrationsverkets asylsystem. Syftet är att Säkerhetspolisen i god tid ska hinna utreda den ökade mängden fall av säkerhetshot.

I kommittémotion 2021/22:4197 Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 12 begärs att utländskt ägande av svensk infrastruktur begränsas. Motionärerna anför att Sverige bör behålla kontrollen över kritisk infrastruktur, t.ex. elförsörjning, transporter och internet. Andra stater möjlighet att påverka den genom kontroll av företag med verksamhet i Sverige behöver begränsas.

Bakgrund

Säkerhetspolisens arbete mot terrorism

Säkerhetspolisen, som har ett nationellt ansvar för att bekämpa terrorism, samarbetar med flera andra myndigheter och deltar i ett omfattande internationellt samarbete där länder delger varandra information för att förebygga terrorattentat. Nationellt samverkar Säkerhetspolisen t.ex. med Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten (Must) och Försvarets radioanstalt (FRA). Säkerhetspolisen har även ett nära samarbete med Polismyndigheten, inom vilket Säkerhetspolisen delger information, underlag, olika hotrapporter och övergripande prioriteringar. Det är Polismyndigheten som sedan har kontakterna för att nå ut med relevant information i det övriga civilsamhället. Säkerhetspolisen har ett nära samarbete med Migrationsverket i syfte att identifiera säkerhetshot i migrationsströmmarna till Sverige.

Ett viktigt samarbetsforum är Samverkansrådet mot terrorism. Samverkansrådet är ett nätverk som syftar till att på nationell nivå förbättra samordningen och effektivisera arbetet före, under och efter ett terroristattentat. Rådet har inte någon egen juridisk status eller något formellt uppdrag, men har ett uttalat stöd från regeringen. Exempelvis ges rådet en tydlig roll i den nationella strategin mot terrorism. De myndigheter, förutom Säkerhetspolisen, som ingår i rådet är Ekobrottsmyndigheten, Försvarets radioanstalt (FRA), Försvarmakten, Kriminalvården, Kustbevakningen, Migrationsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Polismyndigheten, Skatteverket, Strålsäkerhetsmyndigheten, Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), Transportstyrelsen, Tullverket och Åklagarmyndigheten.

En viktig samarbetspartner för Samverkansrådet är Nationellt centrum för terrorhotbedömning (NCT). NCT:s rapporter berör och distribueras till samtliga deltagande myndigheter i Samverkansrådet.

Myndighetssamverkan mot organiserad brottslighet

Sedan 2009 pågår en myndighetsgemensam satsning mot organiserad brottslighet som omfattar Polismyndigheten, Arbetsförmedlingen, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten,

Kustbevakningen, Migrationsverket, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten. De samverkande myndigheterna ska gemensamt bekämpa den organiserade brottsligheten genom brottsförebyggande åtgärder, administrativa åtgärder, exekutiva åtgärder, lagföring och återtagande av brottsvinster. Fokus ska ligga på bekämpning av allvarlig och samhällshotande organiserad brottslighet och av organiserad brottslighet i lokalsamhället med särskilt fokus på utsatta områden. Myndigheterna ska säkerställa att det finns resurser för åtgärder inom den myndighetsgemensamma satsningen.

Det myndighetsgemensamma arbetet ska särskilt beakta möjligheterna att

- stödja samhällets samlade åtgärder att motverka våldsbejakande extremism och bekämpa terrorism
- bekämpa penningtvätt
- förebygga, förhindra samt upptäcka brott mot välfärdsystemet.

I mars 2022 överlämnades 2021 års redovisning av den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet till regeringen.

Tullverkets utökade möjlighet att ingripa mot brott

Den 1 augusti 2021 fick tulltjänstemän utökade möjligheter att agera vid misstänkt brottslighet i samband med en tullkontroll. Lagändringarna innebär bl.a. att tulltjänstemän vid ordinarie kontroller ska få möjlighet att ingripa vid ett misstänkt brott även om det är polisen och inte Tullverket som ska utreda brottet. Det gäller exempelvis vid misstanke om stöldgoods, människosmuggling eller penningtvätt. Som huvudregel ska polisen först godkänna ingripandet. Det krävs dock inte om det t.ex. finns en risk att personen försvinner ut ur landet. Då ska tulltjänstemannen kunna gripa personen, hålla ett inledande förhör och omhändertaga elektronisk utrustning.

Arbetet mot våldsbejakande extremism

Center mot våldsbejakande extremism (CVE) inrättades 2018 vid Brottsförebyggande rådet (Brå), en myndighet under Justitiedepartementet som har hand om övrig brottsbekämpning och brottsförebyggande verksamhet. Centret har fyra huvudsakliga uppgifter, nämligen att från kriminalpolitiska utgångspunkter stärka och utveckla det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism genom att främja utvecklingen av förebyggande arbete på nationell, regional och lokal nivå, verka för en högre grad av samordning och effektivitet i det förebyggande arbetet, ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar frågor om förebyggande av våldsbejakande extremism och samla och sprida kunskap om förebyggande av våldsbejakande extremism baserad på forskning och beprövad erfarenhet samt verka för en kunskapsbaserad praktik. CVE ska samverka med relevanta nationella, regionala och lokala aktörer som arbetar med att förebygga våldsbejakande extremism.

Av årets budgetproposition (prop. 2021/22:1 utg.omr. 4, s. 30 f.) framgår att Center mot våldsbejakande extremism (CVE) vid Brå under 2020 fortsatte att utveckla det förebyggande arbetet på nationell, regional och lokal nivå. Pandemin har inneburit utmaningar för arbetet och olika digitala lösningar har använts för att sprida kunskap och ge stöd. I en kommunutvärdering om stödet till förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism, som genomfördes av Ramboll under 2020–2021, konstateras att kommunerna är nöjda med det stöd de får från CVE, som i hög grad anpassar insatserna efter olika kommuners specifika behov och förutsättningar. Kommuner kan t.ex. ha behov av strategiskt, organisatoriskt eller operativt stöd, beroende på hur mycket de har utvecklat sitt förebyggande arbete. En annan nyckelfaktor i det förebyggande arbetet är bra samverkan mellan statliga myndigheter och kommuner och CVE har strävat efter att olika ansvarsområden mellan nationell och lokal nivå ska tydliggöras.

Sedan 2020 har Brå i uppdrag av regeringen att fördela projekt- och verksamhetsbidrag till ideella föreningar och stiftelser samt kommuner och regioner för att stärka och utveckla det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism, enligt förordningen (2019:1282) om statsbidrag för förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism. Enligt budgetpropositionen fördelades totalt 9,2 miljoner kronor i statsbidrag under 2020, i syfte att utifrån ett kriminalpolitiskt perspektiv stärka och utveckla det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism. Två kommuner och två organisationer har fått stöd i enlighet med denna förordning. De två organisationerna är Rädda Barnen, som via Orostelefonen mot radikalisering erbjuder stöd till anhöriga som är oroliga över att någon i deras närhet håller på att radikaliserar, och Exit vid Fryshuset, som ger individanpassat stöd till personer som vill lämna extremistiska grupperingar och till deras anhöriga.

Slutligen uppger regeringen att Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) under 2020 bl.a. tog fram analyser av ekofascism i digitala miljöer samt av incelkulturen på några av de största digitala mötesplatserna för incelpersoner (eng. incel – involuntary celibate, dvs. en person som lever i ofrivilligt celibat). FOI har också spridit kunskap till myndigheter och kommuner samt utvecklat verktyg för fördjupad analys samt bistått brottsbekämpande myndigheter med analyser av digitalt material. Myndigheten genomförde under 2020–2021 också en kartläggning av högerextremistisk propaganda på uppdrag av EU-kommissionen.

Effektivare informationsutbyte mellan polis och socialtjänst vid samverkan mot terrorism

Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 augusti 2020 har Polismyndigheten fått förenklade och utökade möjligheter att lämna ut uppgifter till den kommunala socialtjänsten i syfte att förebygga terroristbrottslighet. Myndigheterna inom socialtjänsten har också fått utökade möjligheter att dela

med sig av uppgifter till Polismyndigheten och Säkerhetspolisen (prop. 2019/20:123, bet. 2019/20:JuU35, rskr. 2019/20:321).

En uppgift som rör en enskild får endast lämnas från Polismyndigheten till myndigheter inom socialtjänsten om intresset av att uppgiften lämnas har företrädare framför det intresse som sekretessen ska skydda. En prövning av förutsättningarna ska göras i varje enskilt fall, och vid intresseavvägningen kan hänsyn tas till den enskildes eller dennes närståendes behov i det konkreta fallet. Polismyndigheten kan t.ex. ta hänsyn till om uppgiften har lämnats av en närstående till den enskilde och ett utlämnande skulle kunna utsätta den närstående för risker av ett inte obetydligt slag.

Lagändringen innebär också att en uppgift som rör en enskild får lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den enskilde kommer att begå viss terroristbrottslighet. En förutsättning för att uppgiften ska få lämnas ut är dock att det kan antas att utlämnandet av uppgiften kan bidra till att förhindra en sådan brottslighet och det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut. En uppgift som angår misstanke om att den enskilde har begått ett visst konkret brott får endast lämnas ut om förutsättningar för det finns med stöd av någon annan paragraf i OSL. En riskbedömning ska göras i varje enskilt fall. Det måste finnas konkreta omständigheter som motiverar bedömningen att det finns en risk för att den enskilde kommer att utöva aktuell brottslig verksamhet, t.ex. att den enskilde har manifesterat en vilja att företa en resa i terrorismsyfte eller att begå något annat av de nämnda brotten. Det är tillräckligt att det med hänsyn till samtliga omständigheter bedöms finnas en risk som varken är obetydlig eller avlägsen. Av särskild betydelse för riskbedömningen kan vara att den enskilde tidigare har begått terroristbrottslighet, om han eller hon umgås med kriminellt belastade personer med koppling till terrorism eller vistas i sådan miljö att det finns risk att han eller hon utvecklar en kriminell livsstil med koppling till terrorism. I fråga om tidigare brottslighet är det ibland uppenbart att det finns en risk för återfall medan riskbedömningen i andra fall är mer vanskelig och kan kräva fler övriga omständigheter som underbygger bedömningen. Vidare krävs för uppgiftslämnande att uppgiften kan antas bidra till att förhindra att den enskilde kommer att begå något av de angivna brotten. Det krävs inte att uppgiften isolerad kan antas leda till att förhindra att den enskilde begår brott, utan det är tillräckligt att den tillsammans med andra omständigheter kan antas bidra till önskad effekt. Exempel på uppgifter som skulle kunna vara aktuella att lämna ut är sådana som hjälper Polismyndigheten och Säkerhetspolisen att komma i kontakt med den enskilde eller kunna närvara vid tillfällena och på platser där den enskilde vistas för att genom närvaron kunna förebygga att brott begås. Det kan t.ex. vara fråga om uppgifter om adresser, arbetsplatser och skolor eller om vilka personer den enskilde umgås med.

Kommuner mot brott

Som en del i sitt 34-punktsprogram tillsatte regeringen i november 2019 en utredning om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete (dir. 2019:94). I utredningens direktiv angavs bl.a. att det inte finns något övergripande kommunalt ansvar för brottsförebyggande arbete samt att kommunerna har en central roll i det lokala brottsförebyggande arbetet och att socialtjänsten är en av de viktigaste aktörerna inom ramen för detta arbete. Som exempel på insatser som socialtjänsten bidrar med i det brottsförebyggande arbetet nämndes insatser till individer för att de ska lämna t.ex. våldsbejakande extremistiska miljöer.

I juni 2021 redovisades uppdraget i betänkandet *Kommuner mot brott* (SOU 2021:49). I utredningen föreslås att det införs en ny lag som anger vilka krav som ställs på kommunerna när det gäller brottsförebyggande arbete. Det föreslås bl.a. att kommunerna ska kartlägga och analysera brottsligheten inom sina geografiska områden och ta ställning till behovet av brottsförebyggande åtgärder. Kommunerna föreslås även ta ansvar för samordningen av det brottsförebyggande arbetet samt inrätta en funktion som bl.a. stöder kommunens arbete internt och utgör en kontaktyta mot externa aktörer. Utredaren föreslår även att Brå ska analysera kommunernas behov av stöd med anledning av uppgifterna i lagen samt att länsstyrelserna förstärker sitt stöd till kommunerna inom ramen för deras befintliga brottsförebyggande uppdrag. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

Nationellt avhopparprogram

Regeringen gav den 19 december 2019 Kriminalvården, Polismyndigheten, Statens institutionsstyrelse och Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett gemensamt nationellt avhopparprogram för att förstärka samhällets stöd till individer som vill lämna kriminella eller våldsbejakande extremistiska miljöer och grupperingar (Ju2019/02027). Uppdraget samordnades av Kriminalvården och slutredovisades den 1 mars 2021 (Ju2021/00925).

I september 2021 gav regeringen Polismyndigheten, Kriminalvården, Statens institutionsstyrelse och Socialstyrelsen i uppdrag att förstärka och utveckla arbetet med stöd till avhoppare från kriminella, våldsbejakande extremistiska och hedersrelaterade miljöer i hela landet (Ju2021/03331). Enligt regeringen är syftet med uppdraget att skapa långsiktigt hållbara förutsättningar för att fler individer ska få tillgång till sådant stöd. I arbetet med uppdraget ska myndigheterna samråda med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), länsstyrelserna, kommunerna och regionerna samt med andra relevanta aktörer.

I bakgrunden till beslutet anger regeringen att fler avhopparverksamheter behöver etableras i landet så att fler individer som behöver insatser för att lämna exempelvis kriminella gäng kan få det. Det är viktigt att det finns en ändamålsenlig struktur för samverkan mellan de aktörer som berörs och att insatser för den enskilde kan genomföras på ett effektivt och samordnat sätt.

Det är också viktigt att redan befintliga och välfungerande verksamheter och strukturer utnyttjas i arbetet med stöd till avhoppare.

Regeringen uppger att Polismyndigheten, Kriminalvården och Statens institutionsstyrelse har följande uppdrag (s. 4):

- Att etablera en ändamålsenlig struktur för arbetet med avhoppare inom respektive myndighet samt för samverkan mellan myndigheterna
- att säkerställa att det inom myndigheterna finns kontaktytor dit kommuner och andra externa aktörer och individer i behov av stöd kan vända sig när det gäller frågor om stöd till avhoppare
- Att verka för att avhopparverksamhet etableras, bedrivs och tillgängliggörs i tillräcklig utsträckning i de kommuner i landet där det enligt den lokala problembilden finns ett behov av detta. En sådan bedömning ska göras i samråd mellan kommuner, Polismyndigheten, Kriminalvården och andra relevanta aktörer
- Att verka för att frågan om avhopparverksamhet vid behov hanteras i särskilda eller befintliga lokala samverkansöverenskommelser
- Att inom respektive myndighet öka kunskapen om avhoppares behov av insatser samt öka kunskapen inom myndigheterna och bland myndigheternas klienter om vilket stöd till avhoppare som finns att tillgå.

Därutöver har myndigheterna i uppdrag att tillsammans med Socialstyrelsen:

- utifrån forskning och svenska och nordiska erfarenheter ta fram och sprida metodstöd och kunskapsstöd för arbetet med stöd till avhoppare, inklusive en beskrivning av vilka aktörer som genomför olika insatser
- utarbeta former för hur arbetet med avhoppare kontinuerligt ska följas upp och redovisas och inom ramen för det utarbeta och sammanställa statistik på området. Modellen ska ge förutsättningar för uppföljning på individnivå, för att exempelvis möjliggöra vetenskaplig uppföljning och annan forskning
- skapa en myndighetsgemensam nationell webbplats om avhopparverksamhet riktad till yrkesverksamma samt till avhoppare och deras anhöriga samt utarbeta en plan för förvaltningen av denna. Av informationen på webbplatsen ska det tydligt framgå vart man kan vända sig för att få stöd samt vilka typer av insatser som kan komma att bli aktuella.

Myndigheterna ska senast den 2 maj 2022 lämna en första sammanställning över vidtagna och planerade åtgärder. Myndigheterna ska lämna en andra sammanställning över vidtagna och planerade åtgärder senast den 2 maj 2023 samt slutredovisa uppdraget senast den 1 februari 2024.

Säkerhetspolisens anslag

Riksdagen beslutade att anvisa knappt 1,9 miljarder kronor för 2022 till Säkerhetspolisen, vilket var 50 miljoner kronor mer än regeringen föreslog i

budgetpropositionen och knappt 140 miljoner kronor mer än anslaget för 2021 (bet. 2021/22:JuU1 s. 18 f., rskr. 2021/22:89). Tillskottet ska enligt utskottet bl.a. stärka myndigheten i dess arbete med att bekämpa våldsbejakande extremism och terrorism.

Säkerhetspolisens tillgång till Migrationsverkets personuppgifter

Säkerhetspolisen och Migrationsverket har sedan 2015 utvecklat och fördjupat sin samverkan för att öka förmågan att upptäcka potentiella hot. Ett system med automatiserad säkerhetsscreening infördes under 2017, och Säkerhetspolisen har även fått en utökad direktåtkomst till Migrationsverkets utlänningsdatabas. Direktåtkomsten får användas i säkerhetsärenden och potentiella säkerhetsärenden.

Enligt 19 § utlänningsdatalagen (2016:27) får direktåtkomst till personuppgifter hos Migrationsverket endast medges vissa myndigheter, bl.a. Säkerhetspolisen. Direktåtkomsten får endast avse personuppgifter i partens ärende. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om begränsningar av direktåtkomst.

Genom en ändring i utlänningsdataförordningen (2016:30) som trädde i kraft den 1 juli 2020 har Säkerhetspolisen fått en utökad direktåtkomst till sådana personuppgifter hos Migrationsverket som Säkerhetspolisen behöver bl.a. i sin brottsbekämpande verksamhet. Ändringen innebär att Säkerhetspolisen får medges direktåtkomst till Migrationsverkets personuppgifter i fler fall än vad som gällde tidigare. Detta ger Säkerhetspolisen bättre förutsättningar att bekämpa bl.a. terrorism och brott mot Sveriges säkerhet. Ändringen har sin grund i överenskommelsen från 2017 mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna om åtgärder mot terrorism.

Skydd av säkerhetskänslig verksamhet

Säkerhetsskyddslagen (2018:585) och säkerhetsskyddsförordningen (2021:995) gäller alla som bedriver säkerhetskänslig verksamhet och omfattar både offentliga och privatägda verksamheter. Säkerhetskänslig verksamhet definieras i 1 kap. 1 § säkerhetsskyddslagen som verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet eller som omfattas av ett för Sverige förpliktande internationellt åtagande om säkerhetsskydd. Med säkerhetsskydd avses enligt 1 kap. 2 § skydd av säkerhetskänslig verksamhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota verksamheten samt skydd i andra fall av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. I samma bestämmelse definieras begreppet säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter som uppgifter som rör säkerhetskänslig verksamhet, och som därför omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), eller uppgifter som skulle ha omfattats av sekretess enligt den lagen om den hade varit tillämplig. Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter ska delas in i fyra säkerhetsskyddsklasser (kvalificerat hemlig, hemlig, konfidentiell eller begränsat

hemlig) utifrån den skada som ett röjande av uppgiften kan medföra för Sveriges säkerhet eller för Sveriges förhållande till en annan stat eller mellanfolklig organisation. Den som bedriver säkerhetskänslig verksamhet är enligt säkerhetsskyddslagen skyldig att bedriva ett säkerhetsskyddsarbete. Detta innebär i korthet att verksamhetsutövaren ska utreda vilket behov som finns av säkerhetsskydd och med utgångspunkt i denna säkerhetsskyddsanalys planera och vidta ett väl avvägt och balanserat säkerhetsskydd där olika säkerhetsskyddsåtgärder inom områdena informationssäkerhet, fysisk säkerhet och personalsäkerhet samverkar med varandra.

Den 1 januari och den 1 december 2021 utökades lagen med bestämmelser om bl.a. överlåtelse av säkerhetskänslig verksamhet och tillsynsmyndigheternas möjligheter till sanktionsavgifter.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/452 av den 19 mars 2019 om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen (EU-förordningen) trädde i kraft den 11 april 2019 och tillämpas sedan den 11 oktober 2020. Ett grundläggande syfte med EU-förordningen är att skapa en rättslig ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen med hänsyn till säkerhet eller allmän ordning.

I november 2021 presenterades betänkandet Granskning av utländska direktinvesteringar (SOU 2021:87). Utredningen har bl.a. haft i uppdrag att lämna förslag på hur ett svenskt system för granskning av utländska direktinvesteringar inom skyddsvärda områden kan utformas. Syftet är att kunna kontrollera uppköp och strategiska förvärv av företag som har betydelse för svenska säkerhetsintressen.

Utredningen har analyserat vilka utländska direktinvesteringar som ska omfattas av regelverket. De förslag som nu presenteras innebär att investeringar i aktiebolag, handelsbolag, enkla bolag, enskild näringsverksamhet, ekonomiska föreningar och stiftelser som bedriver viss utpekad skyddsvärd verksamhet ska kunna granskas och ytterst förbjudas. Utredaren uppger att ett öppet svenskt investeringsklimat är viktigt för svensk konkurrenskraft och sysselsättning och Sverige ska i grunden även fortsättningsvis välkomna utländska investeringar. En investering ska få förbjudas bara om det är nödvändigt för att värna viktiga säkerhetsintressen.

Utländska direktinvesteringar kan innebära risker både för sådan verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet och för annan verksamhet som har betydelse för särskilt viktiga samhällsfunktioner i Sverige. Det svenska systemet ska enligt förslaget omfatta både sådana investeringar som kan utgöra risk för Sveriges säkerhet – nationell befogenhet – och sådana som kan vara en risk för allmän ordning eller allmän säkerhet i Sverige. Regelverket föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

Utredningen bereds i Regeringskansliet.

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2021 tillkännagav riksdagen att regeringen bör ge Polismyndigheten, Tullverket och Kronofogdemyndigheten ett löpande uppdrag att samverka och genomföra gemensamma kontroller för att bekämpa terrorism och kriminalitet (bet. 2020/21:JuU29 s. 10 f., rskr. 2020/21:363). Utskottet anförde bl.a. att det är av högsta prioritet att stärka gränsskyddet och i synnerhet Tullverkets befogenheter, resurser och brottsbekämpande verksamhet. Tillkännagivandet är inte slutbehandlat (skr. 2021/22:75, s. 121).

I samma betänkande avstyrkte utskottet (s. 10 f.) ett yrkande om att det informationsutbyte som blev möjligt genom den lagändring som trädde i kraft den 1 augusti efter att riksdagen antagit regeringens proposition Ett effektivare informationsutbyte mellan polis och socialtjänst vid samverkan mot terrorism ska följas upp genom en översyn. Utskottet utgick från att regeringen följer frågan och anförde bl.a. att bestämmelsen varit på plats alltför kort tid för att det skulle vara aktuellt med en sådan uppföljning.

Riksdagen har vid flera tillfällen tidigare tillkännagett för regeringen att ett nationellt avhopparsprogram bör inrättas, senast i april 2022 (bet. 2021/22:JuU25, s. 11 f., rskr. 2021/22:246). Utskottet anförde att det är angeläget att en väl fungerande avhopparsverksamhet snabbt kommer på plats i hela landet och att regeringen i sin myndighetsstyrning följer upp att det nationella avhopparsprogrammet genomförs och får effekt.

Riksdagen tillkännagav i mars 2020 för regeringen att den bör ta initiativ till en översyn av sekretesslagstiftningen för att dels säkerställa att Säkerhetspolisen i tillräcklig omfattning har direktåtkomst till Migrationsverkets asylsystem, dels öka möjligheterna till informationsutbyte mellan myndigheter i syfte att förebygga och förhindra brott (bet. 2019/20:JuU32 s. 26 f., rskr. 2019/20:178). Tillkännagivandet är inte slutbehandlat (skr. 2021/22:75, s. 87 f.).

I förra årets betänkande om terrorism avslog riksdagen ett yrkande om att Säkerhetspolisen bör få direktåtkomst till Migrationsverkets asylsystem med hänvisning till den lagändring som infördes den 1 juli 2020 på området. Utskottet anförde att det ovannämnda tillkännagivandet genom lagändringen får anses vara i vart fall delvis tillgodosett (bet. 2020/21:JuU29 s. 19).

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan finns det redan flera forum för myndighetsgemensam samverkan mot terrorism, bl.a. Samverkansrådet mot terrorism i vilket femton myndigheter ingår. Arbetet i samverkansrådet syftar till att förbättra samordningen och effektivisera arbetet före, under och efter ett terroristattentat. Även inom ramen för den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet, som omfattar bl.a. Polismyndigheten, Tullverket, Kronofogdemyndigheten, Migrationsverket och Åklagarmyndigheten, ska möjligheterna att stödja samhällets samlade åtgärder för att motverka våldsbekämpande extremism och bekämpa terrorism särskilt beaktas. Dessutom pågår

sedan 2018 ett arbete inom CVE som bl.a. har till syfte att verka för en högre grad av samordning och effektivitet i det förebyggande arbetet. Riksdagen tillkännagav våren 2021 för regeringen att Polismyndigheten, Tullverket och Kronofogdemyndigheten borde få ett löpande uppdrag att samverka och genomföra gemensamma kontroller för att bekämpa terrorism och kriminalitet. Tillkännagivandet är inte slutbehandlat. Mot denna bakgrund anser inte utskottet att det finns skäl att ställa sig bakom det tillkännagivande om bl.a. en ny typ av nationell samordningsfunktion som motionärerna efterfrågar i motionerna 2021/22:3636 (M) yrkande 3 och 2021/22:3783 (M) yrkande 11. Motionsyrkandena avstyrks.

Som framgår ovan ingår det i CVE:s uppdrag att bl.a. samla och sprida kunskap om förebyggande av våldsbejakande extremism baserad på forskning och beprövad erfarenhet samt verka för en kunskapsbaserad praktik. Det saknas enligt utskottet skäl att rikta ett tillkännagivande till regeringen om kunskap och vägledning för arbetet mot extremism när det överlappar annan brottslighet. Det har inte heller framkommit skäl att stärka arbetet så att CVE får en mer operativ roll. Motionerna 2021/22:3984 (L) yrkande 2 och 2021/22:4197 (MP) yrkande 42 avstyrks.

När det gäller frågan om en uppföljning av lagändringen om informationsutbyte vidhåller utskottet sin tidigare uppfattning att det saknas skäl att nu ta några sådana initiativ som motionärerna efterfrågar. Utskottet avstyrker därför motion 2021/22:3984 (L) yrkande 15.

Som framgår ovan är frågan om nationellt avhoppprogram uppmärksammat och riksdagen riktade senast i april i år ett tillkännagivande till regeringen om att det är angeläget att en väl fungerande avhopparverksamhet snabbt kommer på plats i hela landet. Det saknas skäl att nu på nytt rikta ett tillkännagivande till regeringen i samma fråga. Motionsyrkandet 2021/22:4197 (MP) yrkande 43 avstyrks.

Säkerhetspolisen fick höjda anslag för 2022. Det har inte framkommit några skäl för utskottet att föreslå ett tillkännagivande om att se till att Säkerhetspolisen har resurser och får ta del av verktyg som krävs för att förhindra terrorism. Motion 2021/22:4197 (MP) yrkande 39 avstyrks.

Utskottet vidhåller sin uppfattning att yrkandet om att Säkerhetspolisen ska ges direkttillgång till Migrationsverkets asylsystem i vart fall är delvis tillgodosett genom ändringen i utlänningsdataförordningen den 1 juli 2020. Det har inte framkommit några skäl att rikta något tillkännagivande om att utöka den tillgången. Motionsyrkandet 2021/22:2526 (SD) yrkande 19 avstyrks.

När det gäller utländskt ägande av samhällsviktig infrastruktur konstaterar utskottet att det pågår arbete med frågan om utländska direktinvesteringar som medför risker för Sveriges säkerhet och för annan verksamhet som har betydelse för särskilt viktiga samhällsfunktioner i Sverige. Det saknas därför skäl till ett sådant tillkännagivande som föreslås i motion 2021/22:4197 (MP) yrkande 12. Motionsyrkandet avstyrks.

Förbud mot organisationer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om förbud mot terroristorganisationer samt kriminalisering av deltagande i våldsbejakande och rasistiska organisationer.

Jämför reservation 8 (MP), 9 (M, SD, KD) och 10 (M).

Motioner

I kommittémotion 2021/22:4197 Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 40 begärs att terroristorganisationer ska kunna förbjudas eller på annat sätt begränsas.

Markus Wiechel m.fl. (SD) begär i motion 2021/22:297 yrkande 1 att möjligheten att förbjuda organisationer som sysslar med kriminell verksamhet eller terrorverksamhet ska utredas.

I kommittémotion 2021/22:3783 av Johan Forsell m.fl. (M) yrkande 3 begärs ett förbud mot att delta i inhemska våldsbejakande organisationers verksamhet. Motionärerna, som även anser att deltagande i terroristorganisationer ska förbjudas, föreslår att en våldsbejakande organisation ska förstås som en sammanslutning av personer som begår allvarliga brott och att deltagandet behöver ta sig uttryck i någon form av aktivt handlande.

I kommittémotion 2021/22:3793 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 10 begärs ett förbud mot deltagande i rasistiska organisationers verksamhet.

Bakgrund

Föreningsfriheten

Enligt 2 kap. 1 § första stycket 5 regeringsformen (RF) är var och en gentemot det allmänna tillförsäkrad föreningsfrihet. Denna frihet definieras som en frihet att sammansluta sig med andra för allmänna eller enskilda syften.

Föreningsfriheten får under vissa snävt avgränsade förutsättningar begränsas genom vanlig lag. En begränsning får göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle och får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den. Begränsningen får inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom en av folkstyrelsens grundvalar. Begränsningen får inte göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning (2 kap. 20 och 21 §§ RF).

Föreningsfriheten får begränsas endast när det gäller sammanslutningar vilkas verksamhet är av militär eller liknande natur eller innebär förföljelse av en folkgrupp på grund av etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande (2 kap. 24 § andra stycket RF).

I enlighet med 2 kap. 25 § RF får särskilda begränsningar göras genom lag i fråga om bl.a. föreningsfriheten när det gäller andra än svenska medborgare i riket.

Samröre med en terroristorganisation

Den 1 mars 2020 infördes ett särskilt straffansvar för samröre med en terroristorganisation i 2 b § lagen om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet. För samröresbrott döms den som för terroristorganisationen tar befattning med vapen, ammunition, brandfarliga eller explosiva varor eller transportmedel, upplåter lokal eller mark till terroristorganisationen eller lämnar annat liknande stöd till terroristorganisationen om gärningen är ägnad att främja, stärka eller understödja en terroristorganisation. Det blev den 1 mars 2020 också straffbart att offentlig uppmana och rekrytera till samröre med en terroristorganisation, att resa utomlands i avsikt att ha samröre med en terroristorganisation samt att finansiera samröre med en terroristorganisation. Även straffet för brottet olovlig värvning skärptes.

En samlad terrorismlagstiftning

Det finns i dag tre lagar som reglerar brott kopplade till terrorism. För att göra regleringen mer ändamålsenlig, effektiv och överskådlig föreslår regeringen i proposition 2021/22:133 en ny terroristbrottslag. Den nya lagen ska ersätta de nuvarande lagarna och reglera straffansvar för terroristbrott, samröre med en terroristorganisation, finansiering av terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet, offentlig uppmaning till terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet, rekrytering till terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet, utbildning för terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet och resa för terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet. Därutöver föreslås bl.a. flera straffskärpningar.

Föreningsfrihet och terroristorganisationer

Den 6 april 2022 antog riksdagen regeringens förslag till lag om ändring i regeringsformen (prop. 2021/22:42, bet. 2021/22:KU13, rskr. 2021/22:221) som vilande. Förslaget innebär utökade möjligheter att genom lag begränsa föreningsfriheten när det gäller sammanslutningar som ägnar sig åt eller understöder terrorism. Den föreslagna ändringen kommer att göra det möjligt för lagstiftaren att exempelvis införa en bredare kriminalisering av deltagande i en terroristorganisation eller ett förbud mot terroristorganisationer. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2023. Eftersom förslaget gäller en ändring i en grundlag krävs det att riksdagen röstar lika två gånger om förslaget och det måste vara ett val mellan omröstningarna.

Regeringen gav i april 2021 en utredare i uppdrag att lämna förslag som innebär att det införs ett särskilt straffansvar för deltagande i en terroristorganisation (Ju 2021:B). Utredaren redovisade i april 2022 promemorian

Straff för deltagande i en terroristorganisation (Ds 2022:6). I promemorian föreslås en ny straffbestämmelse i terroristbrottslagen som ska omfatta den som deltar i verksamheten i en terroristorganisation på ett sätt som är ägnat att främja, stärka eller understödja terroristorganisationen. Förslaget till ny straffbestämmelse innefattar även ett undantag som innebär att en gärning inte ska utgöra brott om den med hänsyn till omständigheterna är försvarlig.

Enligt förslaget ska det även tydliggöras att brottet samröre med terroristorganisation ska vara subsidiärt i förhållande till deltagandebrottet. Det föreslås även att ett försvarlighetsundantag införs i bestämmelsen om samröre med en terroristorganisation.

Utredaren föreslår vidare att straffansvaret för flera andra brott som har samband med terrorism ska utvidgas med anledning av deltagandebrottet. Det ska vara straffbart att offentligt uppmåna och rekrytera till samt att resa utomlands i avsikt att delta i en terroristorganisation. Det ska också vara straffbart att finansiera deltagande i en terroristorganisation och att finansiera offentlig uppmaning och rekrytering till deltagande samt att finansiera en resa i syfte att delta i en terroristorganisation.

Straffet för deltagande i en terroristorganisation ska enligt förslaget vara fängelse i högst fyra år. Om deltagandebrottet är grovt ska straffet vara fängelse i lägst två och högst åtta år.

I promemorian finns även förslag när det gäller bl.a. domsrätt och hemliga tvångsmedel.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2023.

Förslaget har skickats på remiss och remissvaren ska lämnas in senast den 22 augusti 2022.

Förbud mot rasistiska organisationer

Regeringen beslutade den 4 juli 2019 kommittédirektiv till en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppdrag att bl.a. överväga om det bör införas ett särskilt straffansvar för deltagande i en rasistisk organisation och ett förbud mot rasistiska organisationer som sådana (dir. 2019:39). I kommitténs uppdrag ingick att göra en kartläggning av hur rasistiska organisationers möjlighet att verka har begränsats i andra länder och ta del av vad som är känt om begränsningarnas effekter. Kommittén skulle också överväga införandet av ett särskilt straffansvar för deltagande i en rasistisk organisation och hur ett sådant skulle kunna utformas. Kommittén skulle också överväga ett förbud mot rasistiska organisationer och vilka rättsverkningar och administrativa system som skulle kunna knytas till ett sådant förbud samt bedöma hur verkningfullt ett sådant förbud skulle vara. I uppdraget ingick att lämna författningsförslag om kommittén kom fram till att lagstiftning om de aktuella frågorna borde införas. Vid samtliga överväganden skulle grundläggande fri- och rättigheter enligt såväl svensk grundlag som internationella åtaganden beaktas. Det ingick inte i kommitténs uppdrag att föreslå någon ändring i grundlag.

Kommittén lämnade i maj 2021 betänkandet Ett förbud mot rasistiska organisationer (SOU 2021:27). Kommittén gör bedömningen att ett förbud mot rasistiska organisationer måste utformas så att det bara omfattar sådana organisationer som uppfyller de föreskrivna förutsättningarna i regeringsformens begränsningsstadgande. Kommittén anser att det är nödvändigt att begränsa föreningsfriheten och införa ett förbud mot rasistiska organisationer. Enligt förslaget ska det införas två nya brott, organiserad rasism och stöd åt organiserad rasism.

Straffbestämmelsen om organiserad rasism ska enligt förslaget omfatta den som deltar i en rasistisk organisations verksamhet på ett sätt som är ägnat att främja, stärka eller understödja organisationen, liksom den som bildar vad som ska vara en sådan organisation.

Straffbestämmelsen om stöd åt organiserad rasism ska omfatta den som, i annat fall, för organisationen tar befattning med vapen eller ammunition eller till organisationen lämnar ekonomiskt bidrag, upplåter lokal eller mark eller lämnar annat liknande stöd, om gärningen är ägnad att främja, stärka eller understödja organisationen.

Med en rasistisk organisation avses enligt förslaget en sammanslutning av personer som genom brottslighet förföljer en folkgrupp på grund av etniskt ursprung, hudfärg eller ras. Enbart de åsikter som kommer till uttryck i samman slutningen är alltså inte tillräckliga. Sammanslutningens verksamhet i sig måste innebära förföljelse och det måste röra sig om en förföljelse genom kriminalitet, t.ex. organiserad skadegörelse, misshandel eller hets mot folkgrupp. Straffet för organiserad rasism och stöd åt organiserad rasism föreslås vara fängelse i högst två år. Om brottet är grovt ska straffet enligt förslaget vara fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Förslaget har utformats så att det bara omfattar sådana organisationer som uppfyller de ovannämnda förutsättningarna i RF:s begränsningsstadgande (2 kap. 24 § andra stycket). Någon grundlagsändring har därmed inte föreslagits.

Förslaget bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet avstyrkte vid beredningen av motioner från den allmänna motions tiden 2018/19 motionsyrkanden om förbud mot våldsbejakande organisationer (bet. 2018/19:JuU16 s. 19). Utskottet hänvisade till att utskottet delade den bedömning som konstitutionsutskottet gjort vid beredningen av liknande motionsyrkanden (bet. 2017/18:KU34 s. 33). Konstitutionsutskottet ansåg att svårigheterna att upprätthålla grundläggande rättssäkerhetskrav när det gäller förutsebarhet och avgränsning av det straffbara området för med sig att ett förbud mot rasistiska eller våldsbejakande organisationer inte ska införas. Vid beredningen av motioner från den allmänna motionstiden 2019/20 bereddes liknande motionsyrkanden förenklat (bet. 2019/20:JuU32).

Vid beredningen av proposition 2019/20:36 Ett särskilt straffansvar för samröre med en terroristorganisation föreslog utskottet ett tillkännagivande

om att regeringen skyndsamt ska tillsätta en utredning med uppdrag att ta fram ett förslag som kriminaliserar deltagande i en terroristorganisation (bet. 2019/20:JuU13 s. 15 f.). I samband med detta avstyrkte utskottet motionsyrkanden om att ytterligare former av samröre bör kriminaliseras. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2019/20:145).

Utskottet avstyrkte vid beredningen av motioner från den allmänna motionstiden 2020/21 ett motionsyrkande om att förbjuda organisationer som sysslar med kriminell verksamhet eller terrorverksamhet och ett yrkande om att förbjuda rasistiska organisationer (bet. 2020/21:JuU29, s. 19 f.). Utskottet hänvisade dels till att regeringen hade tillsatt en utredning som bl.a. hade i uppdrag att utreda frågan om att begränsa föreningsfriheten i förhållande till terroristorganisationer, dels till att frågan om rasistiska organisationer var under beredning och att denna beredning inte skulle föregripas.

I samma betänkande föreslog utskottet ett tillkännagivande om att kriminalisera deltagande i terroristorganisationer men avstyrkte ett yrkande om att kriminalisera deltagande även i andra våldsbejakande organisationer (bet. 2020/21:JuU29, s. 19 f., rskr. 2020/21:363).

Vid beredningen av proposition 2021/22:42 Föreningsfrihet och terroristorganisationer avstyrkte konstitutionsutskottet motionsyrkanden om att utreda möjligheten att begränsa föreningsfriheten när det gäller dels deltagande i kriminella organisationer och gäng, dels deltagande i våldsbejakande organisationer (bet. 2021/22:KU13 s. 9 f.). Utskottet ansåg inte att det hade framkommit tillräckligt starka skäl att utreda ytterligare undantag från den grundlagsskyddade föreningsfriheten.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan antog riksdagen i april i år som vilande förslaget om göra det möjligt för lagstiftaren att exempelvis införa en bredare kriminalisering av deltagande i en terroristorganisation eller ett förbud mot terroristorganisationer. Regeringen skickade även i samband med det ett förslag om att bl.a. kriminalisera deltagande i en terroristorganisations verksamhet på remiss. Eftersom frågan redan är under beredning saknas det enligt utskottet skäl att rikta ett tillkännagivande till regeringen om förbud mot terroristorganisationer. Motionerna 2021/22:297 (SD) yrkande 1 och 2021/22:4197 (MP) yrkande 40 avstyrks.

Utskottet vidhåller sin uppfattning när det gäller kriminalisering av deltagande i våldsbejakande organisationer. Det saknas därmed skäl att ställa sig bakom det tillkännagivande som begärs i motion 2021/22:3783 (M) yrkande 3. Motionsyrkandet avstyrks.

När det gäller rasistiska organisationer framgår det ovan att ett förslag om att förbjuda deltagande i sådana organisationers verksamhet för närvarande bereds i Regeringskansliet. Det saknas enligt utskottet skäl att föregripa denna beredning. Motion 2021/22:3793 (M) yrkande 10 avstyrks.

Återvändare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. kartläggning, brottsutredning och häktning av återvändare.

Jämför reservation 11 (M, L), 12 (L), 13 (SD) och 14 (KD, L).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:3783 Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 14 begärs ett tillkännagivande om att återvändare från terrorresor bör kartläggas och vid behov punktmarkeras. Motionärerna framhåller att det är otillfredsställande att svenska myndigheter i många fall inte vet var i landet personer som har kommit tillbaka till Sverige efter resor i IS-kontrollerade områden befinner sig.

I kommittémotion 2021/22:3984 Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 13 begärs ett tillkännagivande om brottsutredning av s.k. återvändare. Motionärerna anför att många som deltagit i terrorgruppers verksamhet nu har återvänt till Sverige och att det är viktigt att samtliga återvändare utreds för brott.

I kommittémotion 2021/22:2526 av Adam Martinen m.fl. (SD) yrkande 18 begärs att alla som befunnit sig i terroristkontrollerade områden eller kan misstänkas ha något med terrorgrupper att göra ska omhändertas när de återvänder. Ett liknande yrkande finns även i motion 2021/22:297 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 2.

I kommittémotion 2021/22:3984 Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 16 begärs ett tillkännagivande om barn under 18 år till vårdnadshavare som rest utomlands för terrorverksamhet. Motionärerna anför att Sverige behöver medverka till att fastställa barnens identiteter i samverkan med andra länder och medverka till att de barn som har sin starkaste koppling till Sverige kan komma hit så snart det är möjligt. Det är också viktigt att de barn som återvänder till Sverige får tillgång till kris- och traumabehandling. En säkerhetsplanering för ansvariga beslutsfattare t.ex. i frågor om omhändertagande behöver också göras.

I motion 2021/22:3136 Ann-Sofie Lifvenhage (M) begärs att det ska utredas hur ett regelverk kan se ut som medför indragen rätt till svenskt stöd vid deltagande i krig utan att vara utsänd av Sverige. Motionären anför att den som frivilligt deltar i ett krig utan att vara utsänd av Sverige inte bör kunna få något stöd från Sverige för att ta sig tillbaka igen.

Bakgrund

Center mot våldsbejakande extremism

Som framgår ovan har CVE på nationell nivå ansvaret för samordningen i det förebyggande arbetet och för att ge bl.a. stöd till kommunerna. När det gäller

återvändare framgår det av information på CVE:s webbplats att CVE erbjuder hjälp och stöd till alla kommuner och lokala aktörer som behöver det. CVE söker även upp och erbjuder stöd till kommuner som tar emot återvändare från tidigare IS-kontrollerade områden.

I 2022 års budgetproposition redovisas bl.a. följande när det gäller återvändare (prop. 2021/22:1 utg.omr. 4 s. 37):

Center mot våldsbejakande extremism (CVE) har fortsatt arbetet med att ge strategiskt, organisatoriskt och operativt stöd till kommuner. De insatser som CVE har gjort för att förbereda kommuner på mottagande av IS-återvändare, inklusive kvinnor och barn, har varit framgångsrika och bidragit till en tydlig rollfördelning mellan statliga myndigheter och kommuner och en bra förberedelse för att hantera de utmaningar som följer med dessa ärenden. Kunskap utgör grunden för att kunna utveckla det förebyggande arbetet på alla nivåer och kunskapen måste också omfatta den våldsbejakande extremistiska propaganda som sprids via digitala plattformar, eftersom propagandan bidrar till radikalisering, rekrytering och planering av attentat. FOI:s kartläggningar visar att hotfulla och skadliga budskap i dag är mycket lättillgängliga och att dessa budskap dessutom kan bidra till att skada både samhället och individer. För att kunna förebygga hot och hat, våldshandlingar och terrorism är det av största vikt att sådana budskap fortsätter att kartläggas och analyseras.

Det anges även i propositionen (s. 30) att CVE i maj 2019 startade ett nätverk för en myndighetsgemensam strategi för mottagande av vuxna och barn från läger för IS-anhängare i nordöstra Syrien. Strategin utmynnade i ett antal modeller för hur mottagandet skulle gå till. Under 2020 har dessa modeller varit i operativt bruk och har hittills haft önskad effekt, genom att exempelvis tydliggöra gränsdragningen mellan olika roller i mottagandet, liksom förutsättningar för lagföring och insatser enligt socialtjänstlagen eller enligt LVU.

Säkerhetspolisens arbete

Säkerhetspolisen arbetar med att följa upp personer som återvänder från konfliktområden och bedöma huruvida de utgör ett hot mot Sverige. Detta arbete är en del i myndighetens uppdrag att bekämpa terrorism och minska hotet från våldsbejakande extremism.

Enligt information på Säkerhetspolisens webbplats gör Säkerhetspolisen löpande bedömningar om och i så fall på vilket sätt de som återvänder kan utgöra ett hot. Det finns en väl fungerande myndighetsövergripande samverkan i arbetet med återvändare från konfliktområden. Sammanhållande för denna samverkan är CVE. Utöver Säkerhetspolisen ingår Polismyndigheten, Migrationsverket, Skatteverket, Skolverket, Utrikesdepartementet, Åklagarmyndigheten, Socialstyrelsen samt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Säkerhetspolisen bidrar även till Polismyndighetens arbete med att utreda eventuella brott som begåtts i konfliktområden, t.ex. krigsbrott. Finns misstankar om att brott begåtts som faller inom ramen för Säkerhetspolisens ansvarsområde kan Säkerhetspolisen även inleda egna förundersökningar.

I de fall en återvändare har medföljande minderåriga barn upprättar Säkerhetspolisen alltid en orosanmälan till socialtjänsten i berörd kommun.

Hemresa för återvändare

Statsrådet Mikael Damberg har i sitt svar på en fråga (fr. 2020/21:1018) om huruvida IS-anslutna i Syrien eller Irak nu kan räkna med svenska myndigheters hjälp att komma till Sverige uppgett följande:

Frågan om ansvarsutkrävande och lagföring av de individer som har begått brott i Syrien och Irak är fortsatt en prioriterad fråga för regeringen. På inget sätt har regeringen ändrat uppfattning, vi står fast vid att lagföring i första hand bör ske i regionen.

De svenskar som trots den striktaste formen av reseavrådan rest till Syrien och Irak kan inte räkna med hjälp från svenska myndigheter om de senare vill återvända till Sverige. Undantaget är barn till IS-anslutna svenskar som även fortsatt ska få den hjälp som är möjlig.

Om individer, både barn och vuxna, återvänder till Sverige från tidigare IS-kontrollerade områden finns en väl fungerande samverkan mellan flera myndigheter, socialtjänst och andra aktörer. Såväl Polismyndigheten som Säkerhetspolisen kan komma att utreda brottslig verksamhet om sådan misstänks föreligga, till exempel brott mot mänskligheten, folkmord, krigsbrott eller terroristbrottslighet. Ett sådant arbete pågår just nu. Center mot våldsbejakande extremism (CVE) ansvarar för en upparbetad struktur för samverkan med berörda kommunala aktörer.

Mottagandet av barn

I regeringens skrivelse Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2021 (2021/22:75) anges följande (s. 89):

När det gäller mottagandet av framförallt barn, men även kvinnor (och män), som återvänder till Sverige från tidigare IS-kontrollerade områden i Syrien och Irak (eller efter att ha varit i kurdiskt förvar) finns på nationell nivå sedan över ett år tillbaka samverkan mellan flera myndigheter. I slutet av 2020 och under 2021 återvände ett mindre antal kvinnor med barn till Sverige och vid dessa tillfällen kunde det konstateras att samverkan mellan berörda myndigheter fungerande väl och enligt plan. På nationell nivå ansvarar Center mot våldsbejakande extremism för en upparbetad struktur för samverkan med berörda kommunala aktörer. Kommuner som kan komma att involveras i mottagandet av kvinnor och barn är förberedda för detta. Orosanmälningar till socialtjänst rörande samtliga aktuella barn har gjorts. Om personer återvänder till Sverige efter vistelse i konfliktområden kan såväl Polismyndigheten som Säkerhetspolisen och Åklagarmyndigheten komma att utreda brottslig verksamhet om sådan misstänks föreligga som brott mot mänskligheten, folkmord, terrorism eller krigsbrott.

Tidigare riksdagsbehandling

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att ta fram nationella riktlinjer för att hantera s.k. återvändare och också återkomma med förslag som säkerställer att återvändare kan kallas till förhör (bet. 2019/20:JuU32, rskr 2019/20:178). Tillkännagivandet är inte slutbehandlat (skr. 2021/22:75, s. 88 f.).

Vid beredningen av motioner från allmänna motionstiden 2020/21 avstyrkte utskottet motionsyrkanden om brottsutredning och omhändertagande av återvändare (2020/21:JuU29 s. 42 f.). Utskottet såg med hänvisning till pågående arbete inte skäl för de tillkännagivanden som efterfrågades.

Utskottets ställningstagande

Säkerhetspolisens följer upp personer som återvänder från konfliktområden och bedömer huruvida de utgör ett hot mot Sverige samt bidrar till Polismyndighetens arbete med att utreda eventuella brott som begåtts i konfliktområdet. Utskottet ser inte skäl att ställa sig bakom de förslag om kartläggning och utredning av återvändare som efterfrågas i motionerna 2021/22:3783 (M) yrkande 14 och 2021/22:3984 (L) yrkande 13. Motionerna avstyrks.

Utskottet anser inte heller att det framkommit några skäl att ställa sig bakom begäran att alla återvändare ska häktas. Motionerna 2021/22:297 (SD) yrkande 2 och 2021/22:2526 (SD) yrkande 18 avstyrks därför.

Som framgår ovan startade CVE i maj 2019 ett nätverk för en myndighetsgemensam strategi för mottagande av vuxna och barn från läger för IS-anhängare i nordöstra Syrien. Strategin utmynnade i ett antal modeller för hur mottagandet ska gå till. Det finns en fungerande samverkan mellan berörda myndigheter och CVE ansvarar för att samverkan med berörda kommunala aktörer ska fungera. Det har enligt utskottet inte framkommit några skäl att rikta ett sådant tillkännagivande till regeringen som efterfrågas i motion 2021/22:3984 (L) yrkande 16. Motionsyrkandet avstyrks.

Som framgår ovan kan personer som frivilligt rest till andra länder i strid med regeringens avrådan inte räkna med hjälp från svenska myndigheter om de senare vill återvända till Sverige. Utskottet anser därför inte att det finns behovs av ett sådant tillkännagivande som efterfrågas i motion 2021/22:3136 (M). Motionsyrkandet avstyrks.

Offentlig uppmaning till och utbildning för terrorism

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår yrkanden om anskaffande och innehav av terroristbrottsinstruktioner, propaganda för terrorism och en EU-gemensam lista på hatpredikanter.

Jämför reservation 15 (M, KD), 16 (M, SD, KD) och 17 (M).

Motionerna

Johan Forsell m.fl. (M) begär i kommittémotion 2021/22:3783 yrkande 10 ett förbud mot att anskaffa och inneha terroristbrottsinstruktioner. Det kan t.ex. handla om filmer där det redogörs för hur en viss sprängplanering sätts

samma eller andra typer av instruktioner för hur terroristbrott kan genomföras. I samma motion yrkande 9 begärs att straffansvar ska övervägas för den som publicerar en bild eller ett budskap som ger stöd åt en terroristorganisation. Det kan handla om publiceringar i sociala medier som syftar till att sprida propaganda för att visa sitt stöd.

I kommittémotion 2021/22:2526 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 12 begärs ett förbud mot propaganda för terrorism. Motionärerna anför att det bör utredas hur man på ett mer omfattande plan kan förhindra propaganda för terrorism eller terroristorganisationer, t.ex. där gärningsmannen inte uppmanar direkt till sådan brottslighet men ändå propagerar för deltagande i organisationer som kan bedömas som terroristorganisationer.

Karin Enström m.fl. (M) begär i kommittémotion 2021/22:3789 yrkande 6 att EU upprättar en lista med hatpredikatenter som ska nekas inträde i Europeiska unionen. På en sådan lista ska enligt motionärerna exempelvis radikala islamister, men även vitmaktförespråkare och andra personer som kan uppmana till terror, finnas med.

Bakgrund

Gällande rätt

I 3 § lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet (rekryteringslagen) finns en bestämmelse om offentlig uppmaning att begå terroristbrott som innebär att den som i ett meddelande till allmänheten uppmanar eller på annat sätt försöker förleda till särskilt allvarlig brottslighet eller till samröre med en terroristorganisation döms till fängelse i högst två år.

I 5 § samma lag anges att den som meddelar eller försöker meddela instruktioner om tillverkning eller användning av sådana sprängämnen, vapen eller skadliga eller farliga ämnen som är särskilt ägnade att användas för särskilt allvarlig brottslighet, eller om andra metoder eller tekniker som är särskilt ägnade för sådant ändamål, döms till fängelse i högst två år, om gärningen har begåtts med vetskap om att mottagaren har för avsikt att använda instruktionerna för att begå eller på annat sätt medverka till särskilt allvarlig brottslighet. Enligt 5 a § döms den till fängelse i högst två år som tar del av sådana instruktioner som avses i 5 § i avsikt att använda dem för att begå eller på annat sätt medverka till särskilt allvarlig brottslighet.

I proposition 2021/22:133 En samlad straffrättslig terrorismlagstiftning föreslås att en ny lag, terroristbrottslagen, ska ersätta de nuvarande lagarna om terrorism.

När det gäller offentlig uppmaning till terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet föreslår regeringen (s. 106) att det ska utökas till att, utöver det som redan är kriminaliserat, även omfatta offentlig uppmaning till rekrytering till terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet, utbildning för terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet eller resa för terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet. Regeringen anför att (s. 108) en utvidgning av bestämmelsen om

offentlig uppmaning skulle bidra till att i den straffrättsliga lagstiftningen mot terrorism på ett mer heltäckande sätt fånga upp budskap och propaganda med inriktning på särskilda former av stöd till terrorism, t.ex. uppmaningar att utbilda sig i olika vapen- och sprängämnestekniker för att begå terroristbrott.

Vidare föreslår regeringen (s. 111) att straffansvaret för att utbilda för terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet utvidgas så att det inte enbart omfattar den som har vetskap om mottagarens brottsliga syfte utan även den som själv har ett sådant syfte. Vidare ska straffansvaret utvidgas, såväl för den som utbildar som för den som tar del av utbildning, genom att uppräkningsavdelningen av de hjälpmedel som utbildningen ska avse görs mer generell. Straffansvaret för utbildning för terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet ska därmed omfatta den som

1. till någon annan meddelar eller söker meddela instruktioner om tillverkning eller användning av sådana hjälpmedel eller om sådana metoder eller tekniker som är särskilt ägnade att användas vid terroristbrott, särskilt allvarlig brottslighet eller finansiering av terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet, i avsikt att instruktionerna ska användas eller med vetskap om att de är avsedda att användas för att begå eller på annat sätt medverka till sådan brottslighet, eller
2. tar del av sådana instruktioner som avses i 1 i avsikt att använda dem för att begå eller på annat sätt medverka till sådan brottslighet.

På det område som skyddas av tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen är 3 § rekryteringslagen inte tillämplig. En gärning som har begåtts genom något av de medier som omfattas av dessa grundlagar kan emellertid lagföras som uppvigling, som utgör ett tryckfrihetsbrott enligt tryckfrihetsförordningen och ett yttrandefrihetsbrott enligt yttrandefrihetsgrundlagen.

TCO-förordningen

EU har antagit en förordning om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll på internet, den s.k. TCO-förordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/784 av den 29 april 2021 om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online). Förordningen innehåller flera nyheter. Bland annat införs en möjlighet för behöriga myndigheter i medlemsstaterna att utfärda avlägsnandeorder mot värdtjänstleverantörer. En avlägsnandeorder innebär att en värdtjänstleverantör måste avlägsna terrorisminnehåll eller göra sådant innehåll oåtkomligt i samtliga medlemsstater inom en timme från det att leverantören mottog ordern. Andra uppgifter som följer av förordningen är att de behöriga myndigheterna ges möjlighet att granska avlägsnandeorder som berör den egna medlemsstaten, att kontrollera att en värdtjänstleverantör som är exponerad för terrorisminnehåll vidtar specifika åtgärder och att besluta om sanktioner vid överträdelse av förordningen. Förordningen förutsätter att samarbetet utvecklas mellan medlemsstaterna respektive mellan medlemsstaterna och Europol. Förordningen ställer krav på att rätten till ett effektivt

rättsmedel tillgodoses i medlemsstaterna. Det innebär t.ex. att en avlägsnandeorder ska kunna överklagas till domstol i den medlemsstat där ordern utfärdats. Det framgår även att tillämpningen av förordningen inte ska medföra någon ändring av skyldigheten att respektera de rättigheter, friheter och principer som avses i artikel 6 i EU-fördraget eller påverka de grundläggande principer som rör yttrande- och informationsfrihet, inbegripet mediernas frihet och mångfald. Det senare innebär bl.a. att material inte ska anses vara terrorisminnehåll om det sprids till allmänheten i utbildningssyfte, journalistiskt syfte, konstnärligt syfte, forskningssyfte eller i syfte att förhindra eller bekämpa terrorism. Det omfattar inte heller material som ger uttryck för polemiska eller kontroversiella åsikter inom ramen för den offentliga debatten. TCO-förordningen börjar gälla i juni i år.

Regeringen beslutade i april 2021 att en särskild utredare med anledning av förordningen skulle föreslå vilken myndighet som bör pekas ut som behörig myndighet för Sveriges räkning och föreslå ändringar och kompletteringar av svensk rätt. I delbetänkandet EU:s förordning om terrorisminnehåll på internet – frågan om behörig myndighet (SOU 2021:76) har utredningen föreslagit att Polismyndigheten utses till behörig myndighet enligt förordningen. Regeringen beslutade den 28 april 2022 att i enlighet med förslaget ge Polismyndigheten uppdraget.

I slutbetänkandet EU:s förordning om terrorisminnehåll på internet – kompletteringar och ändringar i svensk rätt (SOU 2022:18) föreslås att en kompletteringslag ska införas i Sverige. Den ska t.ex. reglera en möjlighet för den behöriga myndigheten att i vissa fall besluta om administrativa sanktioner (sanktionsavgift och vitesföreläggande), att en sanktionsavgift ska uppgå till 5 000–5 miljoner kronor och att den behöriga myndighetens beslut ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Spärri lista mot hatpredikanter

Statsrådet Mikael Damberg har i sitt svar på en fråga (fr. 2020/21:1407) om huruvida regeringen avser att verka för en EU-gemensam spärri lista mot extremistiska hatpredikanter uppgett följande:

Det finns en fungerande lagstiftning som kan användas för att stoppa personer som försöker komma till Sverige för att sprida hatfulla budskap eller uppvigla till brott. Vi har även lagstiftning för att kunna avvisa dessa personer inifrån landet. Denna lagstiftning används med framgång. Polismyndigheten och Säkerhetspolisen samarbetar effektivt med varandra, liksom med sina motsvarigheter i andra EU-medlemsstater för att bland annat få kännedom om personer som inte är önskvärda i Sverige eller i EU. Till sin hjälp har man tillgång till informationssystem som till exempel Schengen Information System (SIS) där personer som ska nekas inresa kan spärras i syfte att förhindra inresa till Schengenområdet.

Samtidigt som vi inte stillatigande kan acceptera att personer sprider hatets budskap så behöver vi också värna yttrandefriheten. Det innebär att vi ibland tvingas höra budskap som vi själva finner förkastliga men som inte utgör brott. Den lagstiftning vi har och den tillämpning av den som

görs av våra myndigheter upprätthåller den skillnaden. Den ger dem också idag möjlighet att vid behov stoppa personer som vill resa in i Sverige.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har vid flera tillfällen tidigare behandlat och avstyrkt motionsyrkanden om förbud mot propaganda för terrorism och om att införa ett straffansvar för den som publikt publicerar en bild eller ett budskap som ger stöd åt en terroristorganisation, senast vid beredningen av motioner från den allmänna motionstiden 2020/21 (bet. 2020/21:JuU29 s. 51 f.). Utskottet framhöll att Terroristbrottsutredningen hade lämnat förslag om en utvidgning av straffansvaret för offentlig uppmaning till terrorism och att propositionen En ny terroristbrottslag var planerad att lämnas till riksdagen under sommaren. Utskottet ansåg därför inte att beredningen skulle föregripas.

Utskottet har flera gånger tidigare behandlat och avstyrkt motionsyrkanden om att förhindra hatpredikanter inresa till Sverige. I betänkande 2018/19:JuU16 konstaterade utskottet (s. 29) att den svenska grundlagen ger ett starkt skydd för yttrandefriheten även om det finns begränsningar, t.ex. i fråga om den som uppmanar eller på annat sätt försöker förleda till särskilt allvarlig brottslighet. Mot den bakgrunden såg utskottet inte skäl att ställa sig bakom yrkandet. Ett likadant yrkande behandlades förenklat i 2020 års betänkande om terrorism (bet. 2019/20:JuU32)

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan har regeringen i proposition 2021/22:133 En samlad straffrättslig terrorismlagstiftning föreslagit att brottet offentlig uppmaning till terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet ska utökas till att även omfatta offentlig uppmaning till rekrytering till terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet, utbildning för terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet eller resa för terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet. Enligt regeringen kommer utvidgningen bidra till att den straffrättsliga lagstiftningen på ett mer heltäckande sätt fångar upp budskap och propaganda med inriktning på särskilda former av stöd till terrorism, t.ex. uppmaningar att utbilda sig i olika vapen- och sprängämnestekniker för att begå terroristbrott.

I propositionen föreslås även ett straffansvar för den som till någon annan meddelar eller försöker meddela instruktioner om tillverkning eller användning av sådana hjälpmedel eller om sådana metoder eller tekniker som är särskilt ägnade att användas vid t.ex. terroristbrott, med avsikt eller med vetskap om att instruktionerna ska användas för att begå eller på annat sätt medverka till sådan brottslighet. Det föreslås även ett straffansvar för den som tar del av sådana instruktioner i avsikt att använda dem för att begå eller på annat sätt medverka till sådan brottslighet.

Vidare antog EU för ett år sedan TCO-förordningen om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll. Förordningen börjar gälla nästa sommar och i

betänkandet EU:s förordning om terrorisminnehåll på internet – kompletteringar och ändringar i svensk rätt (SOU 2022:18) föreslås de ändringar och kompletteringar av svensk rätt som behövs med anledning av förordningen.

Eftersom frågor om förbud mot propaganda för terrorism och instruktioner om terroristbrott är uppmärksammade och beredning pågår anser utskottet inte att det i nuläget bör göras något tillkännagivande i dessa frågor. Motionerna 2021/22:2526 (SD) yrkande 12 och 2021/22:3783 (M) yrkandena 9 och 10 avstyrks.

Som framgår ovan finns ett samarbete inom EU för att få kännedom om personer som inte är önskvärda i Sverige eller i EU. Det har inte framkommit några skäl att ställa sig bakom det tillkännagivande om en lista med hatpredikanter som begärs i motion 2021/22:3789 (M) yrkande 6. Motionsyrkandet avstyrks.

Finansiering av terrorism

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår yrkandet om myndigheters kapacitet att förhindra finansiering av terrorism.

Jämför reservation 18 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 41 begärs att relevanta myndigheters kapacitet att förhindra finansiering av terrorism ska stärkas. Motionärerna framhåller att det internationella arbetet är viktigt för att kartlägga finansieringskällor och överföringsmetoder.

Bakgrund

Gällande rätt

Av 3 § första stycket lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, förkortad finansieringslagen, följer ett straffansvar för den som samlar in, tillhandahåller eller tar emot pengar eller annan egendom i syfte att egendomen ska användas eller med vetskap om att den är avsedd att användas

1. för att begå eller annars medverka till särskilt allvarlig brottslighet eller försök, förberedelse eller stämpling till sådan brottslighet
2. av en person eller en sammanslutning av personer som begår särskilt allvarlig brottslighet eller gör sig skyldig till försök, förberedelse, stämpling eller medverkan till sådan brottslighet, eller
3. för samröre med en terroristorganisation enligt rekryteringslagen.

Straffansvaret omfattar bl.a. finansiering av terroristbrott, eftersom detta omfattas av finansieringslagens definition av särskilt allvarlig brottslighet.

Straffbestämmelsen i 3 a § samma lag gäller motsvarande finansieringshandlingar när de utförs i syfte att egendomen ska användas eller med vetskap om att den är avsedd att användas för att begå eller annars medverka till brotten offentlig uppmaning, rekrytering, utbildning eller resa i rekryteringslagen.

Av 4 § finansieringslagen följer att det för försök till brott enligt lagen döms till ansvar enligt 23 kap. 1 § brottsbalken.

I proposition 2021/22:133 En samlad straffrättslig terrorismlagstiftning föreslås att straffansvaret för finansiering av terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet ska regleras på i huvudsak samma sätt som hittills. Regeringen anför att den straffrättsliga lagstiftningen mot finansiering av terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet motsvarar kriminaliseringskraven i bakomliggande internationella instrument och får anses innebära en heltäckande kriminalisering av gärningar med anknytning till terrorism. Det finns därmed inget behov av att ytterligare utöka det straffbara området, och med några mindre ändringar anser regeringen att regleringen i sak bör överföras oförändrad till den nya terroristbrottslagen.

Enligt 1 § lag (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism syftar lagen till att förhindra att finansiell verksamhet och annan näringsverksamhet utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Lagen riktar i huvudsak skyldigheter mot fysiska och juridiska personer som utövar finansiell och viss annan verksamhet att förebygga, upptäcka och förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism. Bl.a. framgår av lagen att verksamhetsutövare ska övervaka affärsförbindelser och enstaka transaktioner med sina kunder i syfte att kunna rapportera misstänkt penningtvätt och finansiering av terrorism till Finanspolisen.

Av 13 § förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism följer att det inom Polismyndigheten ska finnas en samordningsfunktion för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Stärkta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Utredningen om stärkta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (SOU 2021:42) överlämnade sitt betänkande i maj förra året. Utredningen har haft i uppdrag att föreslå reformer för att ytterligare stärka arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Utredningen lämnar ett antal förslag och bedömningar, framför allt följande:

- Att det införs en möjlighet till en särskilt beslutad samverkan, inom vilken exempelvis myndigheter och banker ska kunna utbyta vissa uppgifter som annars omfattas av sekretess eller annan tystnadsplikt.
- Att i fler fall än i dag ska olika företag kunna utbyta uppgifter med varandra om misstankar som rör penningtvätt och finansiering av terrorism.
- Att ytterligare resurser behövs för Finansinspektionens tillsyn av åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Utredningen bedömer vidare att den rådande tillsynsstrukturen, där sju myndigheter och Sveriges advokatsamfund har tillsynsansvar för olika branscher, i huvudsak är ändamålsenlig. Utredningen lämnar också förslag som syftar till att underlätta och stärka myndigheternas tillsyn.

I regeringens lagrådsremiss Samverkan mot penningtvätt och finansiering av terrorism, som överlämnades den 28 april 2022, föreslås huvudsakligen följande:

- Brottsbekämpande myndigheter, Finansinspektionen och banker å ena sidan eller brottsbekämpande myndigheter och tillsynsmyndigheter å andra sidan ska få samverka i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka penningtvätt. I samverkan ska en deltagare vara skyldig att lämna uppgifter till en annan deltagare trots sekretess eller tystnadsplikt.
- Clearingorganisationer som bedriver clearing eller avveckling av betalningar och företag som tillhandahåller finansiell infrastruktur som avser omedelbara betalningar ska vara skyldiga att lämna uppgifter till finanspolisen eller Säkerhetspolisen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023

Finanspolisen

Finanspolisen är en del av underrättelseenheten vid Polismyndighetens nationella operativa avdelning (Noa) och ansvarar bl.a. för underrättelseverksamhet om penningtvätt och finansiering av terrorism.

Enligt information på polisens webbplats är finanspolisens uppdrag både att vara Sveriges Financial Intelligence Unit (FIU) och att vara en del av den nationella underrättelseverksamheten inom Polismyndigheten. Finanspolisen omhändertar information om förbrott till penningtvätt eller när penningtvätt kan misstänkas vara ett led i att dölja vinning av brott. Finanspolisen ska även omhändertar information som omfattar finansiering av terrorism.

Informationen kommer från verksamhetsutövare i Sverige som är rapporteringspliktiga enligt lag (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Några exempel på sådana verksamhetsutövare är företag inom bank- och försäkringsrörelser, företag som bedriver yrkesmässig handel, kasino och speltjänstverksamhet samt olika kredit- och betaltjänstverksamheter. Informationen kan också komma från andra delar av underrättelseverksamheten inom Polismyndigheten, genom olika forum för myndighetssamverkan eller via tips.

Att vara FIU innebär att finanspolisen ska ta emot och analysera information från andra länder om misstänkta transaktioner och annan relevant information om penningtvätt, dess förbrott samt terrorismfinansiering. Dessutom ska finanspolisen vid behov delge informationen till andra FIU:er runt om i världen.

I uppdraget som FIU ingår även att finanspolisen ska

- återkoppla till tillsynsmyndigheter och verksamhetsutövare

- delge information och resultat av analys till berörda aktörer och myndigheter, både internationellt och inom Sverige.

Nationell samordningsfunktion för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

En förnyad samordningsfunktion för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism inrättades vid Polismyndigheten i januari 2018. Samordningsfunktionen består av representanter från 17 organisationer. Uppdraget är att

- fungera som ett forum för informationsutbyte och kunskapsöverföring mellan de deltagande organisationerna
- löpande identifiera, kartlägga och analysera risker och metoder för penningtvätt och finansiering av terrorism
- sammanställa nationella riskbedömningar
- ge information till verksamhetsutövare för att bidra till deras allmänna riskbedömning, riskklassificering av kunder samt övervakning och rapportering av misstänkta aktiviteter och transaktioner.

Samordningsfunktionen har i uppdrag att årligen ta fram nationella riskbedömningar av penningtvätt och finansiering av terrorism. Syftet med denna är att identifiera, förstå och värdera utmaningarna med penningtvätt och finansiering av terrorism i Sverige. Riskbedömningens målgrupper är främst de verksamhetsutövare som omfattas av regelverket för penningtvätt och finansiering av terrorism, Regeringskansliet samt samordningsfunktionens medlemmar. Målet med riskbedömningen är att öka kunskapen om riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism hos målgrupperna samt att öka kunskapen så att de kan vidta riskreducerande åtgärder för att förebygga penningtvätt och finansiering av terrorism.

Utländsk finansiering av religiösa samfund

Statsrådet Morgan Johansson har i sitt svar på en fråga (2021/22:870) om huruvida han och regeringen är beredda att utreda lagstiftning för att hindra icke-demokratiska stater att finansiera verksamheter i Sverige uppgett följande:

Regeringen arbetar därför aktivt med frågan på EU-nivå. Den 5 oktober 2020, i anslutning till terrordåden i Österrike, gjorde Sverige ett gemensamt uttalande tillsammans med Österrike, Danmark, Finland och Nederländerna. I uttalandet nämns behovet av åtgärder på EU-nivå för att begränsa icke-transparent utländsk finansiering av civila och religiösa organisationer i medlemsstaterna. Detta är också något som betonas i EU-inrikesministrarnas gemensamma uttalande om terrorism den 13 november samma år.

I december 2020 lade EU-kommissionen fram sin breda agenda rörande terrorismbekämpning och aviserade att man på nytt kommer att bedöma hoten och sårbarheterna med anknytning till utländsk finansiering av terrorism samt insamling och överföring av medel genom icke

vinstdrivande organisationer. Regeringen stödjer detta arbete och arbetet med att ta fram en gemensam EU-modell för att förhindra riskerna för att finansiering från tredje länder används för radikaliserande ändamål.

I samband med ett möte med EU:s råd för rättsliga och inrikesfrågor i december diskuterade jag ytterligare åtgärder för att förebygga och bekämpa extremism. Jag lyfte då frågan om att vi måste få stopp på utländsk finansiering av radikala islamistiska grupper i EU.

Regeringen anser att det är viktigt att förhindra finansiering av anti-demokratisk verksamhet oavsett varifrån pengarna kommer. Säkerhetspolisen har lyft fram att det finns behov av ett kunskapscentrum som kan bistå myndigheter i att göra fördjupade granskningar, t.ex. vid ansökningar om statsbidrag. Regeringen har därför låtit utreda frågan. Betänkandet Rätt mottagare – granskning och integritet (SOU 2021:99) ska nu remitteras.

För det fall vissa finansiella flöden skulle betraktas som finansiering av terrorism blir särskilda regelverk tillämpliga. Regeringen har inom detta område vidtagit ett stort antal åtgärder under senare tid. Utredningen om stärkta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism har också i sitt betänkande Stärkta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (SOU 2021:42) lagt fram förslag som ska göra det lättare för bl.a. Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och banker att utbyta information om penningtvätt och finansiering av terrorism. Frågan bereds i Regeringskansliet.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har vid flera tillfällen tidigare behandlat motionsyrkanden om förbud mot utländsk finansiering av terrorism, senast i betänkande 2020/21:JuU29. Motionsyrkandet avstyrktes med hänvisning till att ett omfattande arbete mot finansiering av terrorism och penningtvätt redan pågick (s. 61).

Utskottets ställningstagande

Som framgår av den redovisning som lämnats ovan pågår ett omfattande arbete när det gäller arbete mot finansiering av terrorism och penningtvätt. Till exempel överlämnade regeringen en remiss till lagrådet i april om samverkan mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Utskottet ser därför inte skäl att tillstyrka motion 2021/22:4197 (MP) yrkande 41. Motionsyrkandet avstyrks.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår 29 motionsyrkanden med förslag som har behandlats tidigare under valperioden.

Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (KD) och 5 (L).

Utskottets ställningstagande

I betänkandet behandlas motionsförslag som rör samma eller i huvudsak samma frågor som har behandlats tidigare under valperioden, se bilaga 2. Motionsyrkandena har behandlats i betänkandena 2018/19:JuU16, 2019/20:JuU16, 2019/20:FöU6, 2019/20:JuU32 och 2020/21:JuU29. Riksdagen avslög motionsyrkandena i enlighet med utskottets förslag. Utskottet avstyrker de nu aktuella motionsyrkandena med hänvisning till detta.

Reservationer

1. Samverkan mellan myndigheter, punkt 1 (M)

av Johan Forssell (M), Louise Meijer (M) och Ellen Juntti (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:3636 av Niklas Wykman m.fl. (M) yrkande 3 och
2021/22:3783 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 11.

Ställningstagande

Vi anser att samarbetet mellan Polismyndigheten, Tullverket och Kronofogdemyndigheten behöver stärkas för att det ska bli lättare att samverka och genomföra gemensamma kontroller i syfte att bekämpa terrorism och kriminalitet. För att motverka terrorism är det centralt att myndigheterna arbetar för att stävja finansieringen av den genom penningtvätt. Regeringen bör ge myndigheterna detta uppdrag.

Dessutom behöver en ny typ av nationell samordningsfunktion införas i syfte att stärka samordningen mellan Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten och Migrationsverket i ärenden som rör terrorism. I första hand ska uppgiften vara att driva på och se till att relevant lagstiftning används för att bl.a. säkerställa att potentiella terrorister inte får uppehållstillstånd eller medborgarskap och att tidigare meddelade uppehållstillstånd återkallas. Uppgiften ska även vara att säkerställa att rutiner för effektivt informationsutbyte mellan myndigheterna finns och följs.

2. Kunskap och vägledning för arbetet mot extremism, punkt 2 (M, L)

av Johan Forssell (M), Louise Meijer (M), Ellen Juntti (M) och Juno Blom (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3984 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 2.

Ställningstagande

Sverige behöver arbeta långsiktigt för att bekämpa grogrunden för att unga radikaliserar. Det är viktigt att samhällets samlade insatser mot extremism vägleds av kunskap om hur den våldsbejakande extremismen hänger ihop med annan typ av brottslighet. Det gäller dels småbrottslighet och grov organiserad brottslighet, dels kopplingen till hedersrelaterat våld och förtryck. Därför vill vi att CVE får i uppdrag att ta fram kunskap och vägledning för arbetet mot extremism när det överlappar annan brottslighet, i synnerhet organiserad brottslighet och hedersrelaterat våld och förtryck.

3. CVE:s arbete mot våldsbejakande extremism, punkt 3 (M, L, MP)

av Johan Forssell (M), Louise Meijer (M), Ellen Juntti (M), Juno Blom (L) och Martin Marmgren (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 42.

Ställningstagande

För att i tid upptäcka radikaliseringsprocesser hos grupper eller individer samt platser där det finns särskilt stor risk att radikalisering kan ske är det avgörande att CVE:s samarbete med kommunerna fungerar. Vi anser att regeringen bör vidta åtgärder i syfte att stärka CVE:s arbete och ge det en mer operativ roll.

4. Förebyggande arbete på lokal nivå, punkt 4 (L)

av Juno Blom (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3984 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 15.

Ställningstagande

De underrättelser som polisen får av Säkerhetspolisen behöver komma vidare till lokal nivå. Den information och de lägesbilder som är lämpliga att lämna vidare till den lokala polisen, skolan och socialtjänsten når i dag inte fram. Det innebär problem eftersom detta är samhällsfunktioner som oftast är först med att upptäcka en lokal problematik.

För att det förebyggande arbetet på kommunal nivå ska vara effektivt och framgångsrikt krävs att alla aktörer på lokal nivå samverkar och bidrar till framtagandet av en lokal problembild. Det innebär bl.a. att kommunerna, som har en särskilt viktig roll i det förebyggande arbetet, behöver skaffa sig en egen lägesbild och identifiera de åtgärder som behöver vidtas mot bakgrund av denna. Det informationsutbyte som blev möjligt genom den lagstiftning om utbyte av information mellan Polismyndigheten och socialtjänsten som infördes den 1 augusti 2020 behöver följas upp genom en översyn av arbetssätt så att t.ex. kommunens lokala samordnare blir delaktiga i samarbetet med Säkerhetspolisen och polisen på ett effektivt sätt. Detta gäller både när det handlar om både personer som är på väg att ansluta sig till terrorgrupper och personer som återvänder från områden i världen som är kontrollerade av terrornätverk.

5. Nationellt avhoppprogram, punkt 5 (MP)

av Martin Marmgren (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 43.

Ställningstagande

Det behövs ett kraftfullt förebyggande arbete för att minska risken att utsatta och marginaliserade människor blir indragna i extremistiska miljöer. Arbetet behöver vara långsiktigt och det krävs åtgärder som inte är enskilda och lösryckta. Jag anser att en grundläggande social rättvisa ska kompletteras med ett nationellt program för att underlätta avhopp från extremistmiljöer. Programmet ska komplettera den verksamhet som bedrivs i olika regioner. Människor ska inte behöva känna sig så trängda socialt och ekonomiskt att de finner extremistiska miljöer attraktiva. Sådana insatser behövs för att det ska bli svårare att rekrytera till brottslig verksamhet.

6. Säkerhetspolisens tillgång till Migrationsverkets asylsystem, punkt 7 (SD)

av Adam Marttinen (SD), Katja Nyberg (SD) och Tobias Andersson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:2526 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 19.

Ställningstagande

Säkerhetspolisen vill ha direkttillgång till Migrationsverkets asylsystem. Anledningen till önskemålet är att Säkerhetspolisen i godtagbar tid ska hinna utreda den kraftigt ökade mängden fall av säkerhetshot. Säkerhetspolisen ansökte redan i december 2015 om en sådan direkttillgång, varefter Datainspektionen yttrade sig och anförde tveksamheter. Riksdagen har i ett tillkännagivande (bet. 2019/20:JuU32, rskr. 2020/21:178) anført att en översyn av sekretesslagstiftningen ska göras i syfte att säkerställa att Säkerhetspolisen får sådan tillgång samt att övergripande öka möjligheterna till informationsutbyte mellan myndigheter i syfte att förhindra och förebygga brott. De utökade möjligheter som infördes den 1 juli 2020 är bra men inte tillräckliga. Det är därför angeläget att regeringen snarast tillsätter en utredning enligt det förslag som riksdagen har tillkännagett.

7. Utländskt ägande i svensk infrastruktur, punkt 8 (KD, MP)

av Andreas Carlson (KD), Martin Marmgren (MP) och Ingemar Kihlström (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 12.

Ställningstagande

Mat, vatten och värmereglering är grundläggande behov som alltid behöver tillgodoses. För att kunna göra det för hela befolkningen är samhället beroende

av fungerande elförsörjning, transporter och i allt större utsträckning fungerande internet och telefoni. En robust infrastruktur är avgörande för ett samhälles motståndskraft och gör det svårare att angripa dess stabilitet.

Sverige måste därför behålla kontrollen över kritisk infrastruktur. Risken för andra staters påverkan genom kontroll av företag med verksamhet i Sverige behöver begränsas. Regeringen måste därför se till att utländskt ägande i samhällsviktig infrastruktur begränsas.

8. Förbud mot terroristorganisationer, punkt 9 (MP)

av Martin Marmgren (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 40 och

bifaller delvis motion

2021/22:297 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Det finns mer eller mindre organiserade våldsbejakande extremister. Några av dem har en global spännvidd. Jag vill att terroristorganisationer ska kunna förbjudas eller på något annat sätt begränsas.

9. Deltagande i våldsbejakande organisationer, punkt 10 (M, SD, KD)

av Andreas Carlson (KD), Johan Forssell (M), Louise Meijer (M), Adam Marttinen (SD), Ellen Juntti (M), Katja Nyberg (SD), Tobias Andersson (SD) och Ingemar Kihlström (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3783 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser att deltagande i terroristorganisationer ska kriminaliseras. Utöver det anser vi att det även ska vara kriminaliserat att delta i andra inhemska våldsbejakande organisationers verksamhet. Med våldsbejakande organisation avser vi en sammanslutning av personer som begår allvarliga brott, t.ex. allvarliga hot eller våld mot andra personer. Endast den som genom aktivt handlande deltar i en sådan organisations verksamhet bör omfattas av förbudet och därmed kunna dömas för brott. Det kan t.ex. handla om att sprida information, värva, utbilda eller samla in pengar för organisationens räkning. Det bör alltså inte vara straffbart att endast lyssna på ett tal eller närvara vid något annat arrangemang av en våldsbejakande organisation.

10. Deltagande i rasistiska organisationer, punkt 11 (M)

av Johan Forssell (M), Louise Meijer (M) och Ellen Juntti (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3793 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 10.

Ställningstagande

Vi anser att det ska vara förbjudet att delta i en rasistisk organisations verksamhet. Rasistiska organisationers förföljelsebrottslighet ska inte tolereras i Sverige, och samhället behöver tydligare ta avstånd från rasism. Genom att begränsa ett förbud till sammanslutningar av personer som genom brott förföljer en folkgrupp på grund av etniskt ursprung åstadkoms en ändamålsenlig avgränsning av det kriminaliserade området. Som framgår ovan har Kommittén om förbud mot rasistiska organisationer presenterat ett förslag om att införa ett förbud mot deltagande i en rasistisk organisations verksamhet. Vi anser att ett sådant förbud bör införas.

11. Kartläggning av återvändare, punkt 12 (M, L)

av Johan Forssell (M), Louise Meijer (M), Ellen Juntti (M) och Juno Blom (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3783 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 14.

Ställningstagande

Under de senaste åren har ca 150 personer kommit tillbaka till Sverige från terrorresor till IS-kontrollerade områden. Av dessa har endast två dömts för brott i Sverige. Återvändarna är personer som i många fall kan utgöra allvarliga hot mot Sveriges säkerhet. Det är därför otillfredsställande att svenska myndigheter i många fall inte vet var i landet dessa personer befinner sig. Vi anser att regeringen behöver se till att personer som återvänder från terrorresor kartläggs och vid behov punktmarkeras.

12. Brottsutredning av återvändare, punkt 13 (L)

av Juno Blom (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3984 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 13.

Ställningstagande

Många som har deltagit i IS eller andra terrorgruppers verksamhet har nu återvänt till Sverige och det är av största vikt att samtliga utreds för brott. Utgångspunkten måste vara att rättssamhället gör sitt yttersta för att alla som har begått terroristbrott ska ställas till svars och lagföras i enlighet med rättsstatens principer.

13. Häktning av återvändare, punkt 14 (SD)

av Adam Marttinen (SD), Katja Nyberg (SD) och Tobias Andersson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:297 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 2 och
2021/22:2526 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 18.

Ställningstagande

Genom att häkta samtliga som återvänder från terroristkontrollerade områden får polisen tid att utreda om de har begått brott eller om de har planerat att begå brott. Polisen bör ges goda möjligheter att förhindra framtida dåd mot rikets säkerhet, även i tider när det är personal- eller resursbrist. Regeringen bör återkomma med ett lagförslag som syftar till att alla som åker till terroristkontrollerade områden, eller kan misstänkas ha något med terroristgrupper att göra, systematiskt häktas och utreds så snart de återvänder.

14. Barn till personer som reser till ett annat land för terrorism, punkt 15 (KD, L)

av Andreas Carlson (KD), Juno Blom (L) och Ingemar Kihlström (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3984 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 16.

Ställningstagande

En fråga av stor betydelse är hur Sverige ska ta hand om de barn med svenskt medborgarskap eller permanent uppehållstillstånd i Sverige vars föräldrar rest utomlands för att ansluta sig till en terroristorganisation. Sverige behöver, i samverkan med andra EU-länder eller FN, medverka till att fastställa barnens identiteter, relationer till Sverige och eventuella medborgarskap. Sverige bör också medverka till att de barn som har sin starkaste koppling till Sverige kan komma hit så snart det kan ske på ett säkert och konsulärt fungerande sätt. Utmaningarna för de kommuner som tar emot återvändande barn är stora. Det handlar om individer som med hög sannolikhet kan vara såväl traumatiserade som radikaliserade. Det är av största vikt att de barn som återvänder skyndsamt får tillgång till kris- och traumabehandling. Det är även nödvändigt att bedöma risken för att barnen har radikaliserats och vilka insatser som krävs för avradikalisering. CVE har ett viktigt ansvar att hjälpa till att förbereda kommunerna. Det är viktigt att socialnämnden inleder utredningar av dessa barn och att de barn som på eget bevåg har anslutit sig till terroristorganisationer utreds för brottsmisstankar. Även vårdnadsfrågan bör i vissa

fall utredas. De familjehem och institutioner där barnen placeras måste få stöd och handledning. Detsamma gäller för personal inom förskola och skola, socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Slutligen behöver det göras en säkerhetsplanering för de beslutsfattare inom socialtjänsten och socialnämnderna som fattar beslut om omhändertagande av dessa barn.

15. Anskaffande och innehav av terroristbrottsinstruktioner, punkt 17 (M, KD)

av Andreas Carlson (KD), Johan Forssell (M), Louise Meijer (M), Ellen Juntti (M) och Ingemar Kihlström (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3783 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 10.

Ställningstagande

Vi anser att det bör införas ett särskilt straffansvar för den som anskaffar eller innehar information som kan användas vid terrorbrott. Det kan t.ex. handla om filmer som visar hur en viss spränganordning sätts samman eller andra typer av instruktioner för hur terroristbrott kan genomföras.

16. Propaganda för terrorism, punkt 18 (M, SD, KD)

av Andreas Carlson (KD), Johan Forssell (M), Louise Meijer (M), Adam Marttinen (SD), Ellen Juntti (M), Katja Nyberg (SD), Tobias Andersson (SD) och Ingemar Kihlström (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:2526 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 12 och
2021/22:3783 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 9.

Ställningstagande

Propaganda för terrorism sprids i dag i sociala medier, i religiösa församlingar och i många andra sammanhang. För att försvåra spridandet av terroristpropaganda bör det införas ett straffansvar för den som publikt publicerar en bild eller ett budskap som ger stöd åt en terroristorganisation. Det kan t.ex. handla om fall där gärningsmannen inte direkt uppmanar till sådan brottslighet men ändå propagerar för deltagande i terroristorganisationer.

17. EU-gemensam lista på hatpredikanter, punkt 19 (M)

av Johan Forssell (M), Louise Meijer (M) och Ellen Juntti (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3789 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 6.

Ställningstagande

Vi måste hindra hatpredikanterns möjlighet att resa in i Europa och Sverige och sprida den extremism som är en grogrund för terrorismen. För att lyckas med det och stärka säkerheten måste vi aktivt arbeta mot hatpredikanter. Vi vill därför att EU stärker samarbetet mot terrorismen och tar fram en gemensam spärlista på hatpredikanter som inte ska släppas in i unionen. På en sådan lista ska exempelvis radikala islamister, vitmaktförespråkare och andra personer som kan uppmana till terror finnas med. Redan i dag finns det möjligheter för EU:s medlemsländer som är med i Schengensamarbetet att föra in uppgifter i ett gemensamt system som gör att de hamnar på en spärlista. Vårt förslag är dock att Europol själva ska kunna sätta upp personer på listan. Dessutom ska inte bara personer som har begått brott, utan även de som misstänks kunna begå lindrigare brott som kan leda till terrorattacker, kunna sättas upp på listan.

18. Myndigheters kapacitet att förhindra finansiering av terrorism, punkt 20 (MP)

av Martin Marmgren (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 41.

Ställningstagande

Vi behöver satsa särskilt på att motarbeta finansiering av terrorism. Det gäller att både bekämpa finansiering av terroristorganisationer inom Sverige och förhindra att pengar från Sverige bidrar till terror utomlands. I det sammanhanget är det internationella samarbetet oerhört viktigt, särskilt inom EU och genom Europol, för att kartlägga finansieringskällor och överföringsmetoder. För att effektivt bekämpa finansiering av terrorism bör vi även stärka arbetet mot penningtvätt.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 21 (M)

Johan Forssell (M), Louise Meijer (M) och Ellen Juntti (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller vi de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 21 (SD)

Adam Marttinen (SD), Katja Nyberg (SD) och Tobias Andersson (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller vi de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 21 (C)

Malin Björk (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om mitt förslag vidhåller jag de synpunkter som företrädare för mitt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 21 (KD)

Andreas Carlson (KD) och Ingemar Kihlström (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller vi de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

5. Motioner som bereds förenklat, punkt 21 (L)

Juno Blom (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om mitt förslag vidhåller jag de synpunkter som företrädare för mitt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:235 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda Muslimska brödrskapets etablering i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda Muslimska brödrskapets kopplingar till terrorism och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:240 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en nationellt beslutad lista över terrororganisationer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge polisen åtkomst till hälso- och sjukvårdsuppgifter i de fall det kan handla om krigs- eller terrorbrott och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka arbetet med att jaga terrorister och krigsförbrytare och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över rådande lagstiftning kring krigsförbrytelser och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en haverikommission när Sverige drabbas av ett terrorattentat, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:297 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att förbjuda organisationer som sysslar med kriminell verksamhet eller terrorverksamhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omhänderta alla som visat sig ha befunnit sig i områden kontrollerade av terrorister, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2463 av Jonas Andersson i Linghem m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda Muslimska brödraskapets etablering i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda Muslimska brödraskapets kopplingar till terrorism och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2526 av Adam Marttinen m.fl. (SD):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om registrering av att en person sympatiserar med en terrororganisation och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rapporteringsplikt och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett förbud mot propaganda för terrorism och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbud mot rättfärdigande av terrorhandlingar och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om omhändertagande av resenärer från terrorkontrollerade områden och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Säkerhetspolisen direkttillgång till Migrationsverkets asylsystem och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fördjupad samverkan inom Norden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2579 av Björn Söder m.fl. (SD):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige tydligt ska ta avstånd från och motverka all internationell terrorism och extremism och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att internationell samverkan för att motverka terrorism ska stödjas och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att internationell samverkan för att motverka resor i syfte att delta i terrorism eller terrorträning ska stödjas och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att föreslå lagstiftning för att utestänga företag med kopplingar till icke-demokratiska regimers underrättelsetjänster från att leverera kritisk infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2980 av Christian Carlsson (KD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning om att den som strider för eller stöder terrororganisationer ska kunna dömas för landsförräderi och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3136 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ett regelverk kan se ut som medför indragen rätt till svenskt stöd vid deltagande i krig utan att vara utsänd av Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3579 av Johan Hedin m.fl. (C):

79. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa terrorism genom ökad samverkan inom EU och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3636 av Niklas Wykman m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Polismyndigheten, Tullverket och Kronofogdemyndigheten ska få ett tydligt uppdrag att löpande samverka och genomföra gemensamma kontroller för att bekämpa terrorism och kriminalitet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M):

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s lagstiftning mot terrorism implementeras i hela EU och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s arbete med att bekämpa terrorism bör stärkas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3783 av Johan Forssell m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett breddat förbud som innebär att även deltagande i andra inhemska våldsbejakande organisationers verksamhet bör vara brottsligt och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa ett straffansvar för den som publikt publicerar en bild eller ett budskap som ger stöd åt en terrororganisation, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda anskaffande och innehav av terroristbrottsinstruktioner och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en ny typ av nationell samordningsfunktion bör införas i syfte att stärka samordningen mellan polisen, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten och Migrationsverket i ärenden som rör terrorism och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återvändare från terrorresor bör kartläggas och vid behov punktmarkeras och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3789 av Karin Enström m.fl. (M):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU bör upprätta en lista med hatpredikatenter som ska nekas inträde i Europeiska unionen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3793 av Karin Enström m.fl. (M):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett förbud mot deltagande i en rasistisk organisations verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3883 av Lars Adaktusson m.fl. (KD):

40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att hela Hizbollah terrorklassas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3984 av Johan Pehrson m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Centret mot våldsbejakande extremism överförs från Brottsförebyggande rådet till Polismyndigheten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kunskap och vägledning för arbetet mot extremism när det överlappar annan brottslighet, i synnerhet organiserad brottslighet och hedersrelaterat våld och förtryck, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om analys av hur den regionala samordningen mot radikaliserings kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bestämmelsen om olovlig kårverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om brottsutredning i fråga om s.k. återvändare och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förebyggande arbete på lokal nivå och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barn under 18 år till vårdnadshavare som rest utomlands för terrorverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om europeiskt samarbete mot terrorism och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4191 av Andreas Carlson m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fotboja på personer som riskerar att avvika från utvisning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa lagstiftningen om paramilitär träning och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om landsförräderi och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa utländskt ägande av samhällsviktig infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillse att Säkerhetspolisen har resurser och får ta del av verktyg som krävs för att förhindra terrorism, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att terrororganisationer ska kunna förbjudas eller på annat sätt begränsas och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärka relevanta myndigheters kapacitet att förhindra finansiering av terrorism och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka arbetet inom Centrum mot våldsbejakande extremism, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inleda ett nationellt program för att underlätta avhopp från extremist rörelser och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
21. Motioner som bereds förenklad		
2021/22:235	Markus Wiechel m.fl. (SD)	1 och 2
2021/22:240	Markus Wiechel m.fl. (SD)	1–5
2021/22:2463	Jonas Andersson i Lingham m.fl. (SD)	4 och 7
2021/22:2526	Adam Marttinen m.fl. (SD)	10, 11, 13 och 20
2021/22:2579	Björn Söder m.fl. (SD)	9–11 och 18
2021/22:2980	Christian Carlsson (KD)	5
2021/22:3579	Johan Hedin m.fl. (C)	79
2021/22:3775	Jessika Roswall m.fl. (M)	23 och 24
2021/22:3883	Lars Adaktusson m.fl. (KD)	40
2021/22:3984	Johan Pehrson m.fl. (L)	1, 3, 12 och 17
2021/22:4191	Andreas Carlson m.fl. (KD)	2, 7 och 8